

Aino Haaranieni

**DIGITAALISEN PARISUHDEVÄKIVALLAN
MUODOT JA AVUN HAKEMISEN ESTEET
KORKEAKOULUOPIISKELIJOIDEN
KUVAAMINA**

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2021

TIIVISTELMÄ

Aino Haaranieniemi: Digitaalisen parisuhdeväkivallan muodot ja avun hakemisen esteet korkeakouluopiskelijoiden kuvaamina

Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2021

Digitaalinen parisuhdeväkivalta on yleistä opiskelijoiden keskuudessa. Sillä tarkoitetaan parisuhteessa teknologian välityksellä tapahtuvaa häiritsevää tai ahdistusta aiheuttavaa ei-toivottua käytöstä. Erityistä muihin väkivallan muotoihin nähden digitaalisesta väkivallasta tekee sen aikaan ja paikkaan sitoutumattomuus. Se ja väkivallan teknologiavälitteisyys saattavat aiheuttaa erityisiä esteitä avun hakemiselle digitaalisen parisuhdeväkivallan kokemuksiin.

Tämän kandidaatintutkielman tavoitteena on tehdä näkyvämmäksi digitaalisen parisuhdeväkivallan ilmiötä. Tarkoituksena on selvittää korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia digitaalisesta parisuhdeväkivallasta ja siihen liittyvästä avun hakemisesta. Tutkielmassa tarkastellaan digitaalisen väkivallan muotoja parisuhteissa sekä digitaaliseen parisuhdeväkivaltaan liittyviä avun hakemisen esteitä korkeakouluopiskelijoiden kuvaamina. Lisäksi selvitetään, mistä apua digitaalisen parisuhdeväkivallan kokemuksiin haetaan. Tutkielman teoreettinen viitekehys rakentuu digitaalisen parisuhdeväkivallan ilmiön esittelyn sekä parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemista käsittelevän tutkimuskirjallisuuden varaan. Teoriaosuudessa tuodaan esiin myös digitaalisen parisuhdeväkivallan syitä, seurauksia ja sukupuolittuneisuutta.

Tutkielman aineisto koostuu 29 vastauksesta. Aineisto kerättiin anonyyminä verkkokyselynä marraskuun 2020 ja tammikuun 2021 välillä. Kysely kohdistettiin korkeakouluopiskelijoille, jotka olivat joskus elämässään kokeneet digitaalista parisuhdeväkivaltaa. Kyselyllä selvitettiin kokemuksia digitaalisesta parisuhdeväkivallasta ja siitä kertomisesta. Aineiston analyysimenetelmänä toimi teoriaohjaava sisällönanalyysi.

Aineistosta hahmottuu kolme digitaalisen parisuhdeväkivallan muotoa: (1) kontrollointi ja monitorointi, (2) suora vihamielisyys sekä (3) seksuaalinen kaltoinkohtelu. Tutkielman keskeinen tulos on, että eri väkivallan muodot esiintyvät usein yhdessä ja sidostuvat toisiinsa. Avun hakemisen esteet jakautuvat sisäisiin ja ulkoisiin esteisiin. Sisäiset esteet koostuvat väkivallan kokijan tunteista ja toiveista sekä asenteista ja käsityksistä. Näistä erityisesti häpeän tunne korostuu aineistossa avun hakemisen esteenä. Ulkoiset esteet liittyvät avun hakemisen lähteisiin, väkivallan tekijään, haluttomuuteen tai kykenemättömyyteen päättää suhde sekä väkivallan kokijan resurssien ja tiedon puutteeseen. Suurin osa vastaajista oli kertonut väkivaltakokemuksistaan jollekulle, mutta monet olivat kertoneet asiasta vain pintapuolisesti. Yleisimmin väkivaltakokemuksista oli kerrottu ystäville tai perheenjäsenille. Myös internet toimi useilla vastaajilla avun ja tiedon hakemisen väylänä. Virallisista avun hakemisen lähteistä yleisin oli terapia. Avun hakemisen esteet ja auttavien tahojen reaktiot väkivallasta kerrottaessa osoittavat tarpeen tiedon lisäämiselle digitaalisesta parisuhdeväkivallasta.

Avainsanat: Digitaalinen väkivalta, parisuhde, avun hakeminen, teoriaohjaava sisällönanalyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Digitaalinen parisuhdeväkivalta ja avun hakeminen.....	3
2.1	Digitaalisen parisuhdeväkivallan käsite.....	3
2.2	Digitaalisen parisuhdeväkivallan ilmeneminen.....	6
2.3	Digitaalinen parisuhdeväkivalta sukupuolittuneena ilmiönä.....	7
2.4	Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessi.....	8
3	Aineisto ja menetelmä.....	11
3.1	Tutkimusaineisto.....	11
3.2	Teoriaohjaava sisällönanalyysi.....	12
3.3	Tutkimuksen eettisyys.....	12
4	Aineiston analyysi ja tulokset.....	13
4.1	Digitaalisen väkivallan muodot.....	13
4.2	Avun hakemisen esteet.....	16
4.2.1	Sisäiset esteet.....	17
4.2.2	Ulkoiset esteet.....	19
4.3	Avun hakemisen lähteet ja yleisyys.....	22
5	Pohdinta.....	23
	Lähteet.....	27
	Internet-lähteet.....	30
	Liitteet.....	32

Luettelo taulukoista ja kuvioista

Taulukko 1.....	14
Kuvio 1.....	16
Kuvio 2.....	17

1 Johdanto

Viimeisten vuosikymmenien aikana teknologia on kehittynyt hurjaa vauhtia ja samaan aikaan sen rooli osana ihmisten välistä vuorovaikutusta on kasvanut jatkuvasti. Viestittelystä ja puheluiden soittamisesta sekä muiden ihmisten seuraamisesta sosiaalisessa mediassa on tullut osa arkea. Teknologia mahdollistaa aiempaa tehokkaamman yhteydenpidon riippumatta ihmisten fyysisestä sijainnista ja tiedon jakamisen silmän räpäyksessä. Toisaalta teknologia avaa uudenlaisia mahdollisuuksia vahingoittaa muita ihmisiä, kuten yksityisten tietojen vuotamisen internetiin ja seurantalaitteiden avulla vainoamisen.

Opiskelijoille medialaitteiden käyttö on arkipäivää. Lähes kaikilla suomalaisilla 16–24-vuotiailla on älypuhelin (99 %), 97 prosenttia opiskelijoista käyttää pikaviestipalvelua ja 77 prosenttia seuraa jotain sosiaalisen median kanavaa päivittäin (SVT 2018). Näin ollen ei ole yllättävää, että kommunikaatio- ja viestintäteknologia on keskeisessä roolissa opiskelijoiden seurustelusuhteissa (Reed, Tolman & Safyer 2015; ks. SVT 2018). Sillä voi olla suhteeseen niin positiivisia kuin negatiivisia vaikutuksia: toisaalta se helpottaa yhteydenpitoa (Pettigrew 2009), mutta voi myös edesauttaa konfliktien syntymistä (Duran, Kelly & Rotaru 2011). Teknologia voi toimia myös väylänä tuottaa parisuhteessa väkivaltaa. Tällöin voidaan puhua digitaalisesta parisuhdeväkivallasta. Sillä tarkoitetaan teknologian välityksellä tapahtuvaa ongelmallista käyttäytymistä, joka voi ilmetä kumppanin kontrollointina, seuraamisena, uhkailuna, painostamisena tai häiritsemisenä (Reed, Tolman & Ward 2017). Digitaalinen väkivalta vaikuttaa olevan yleistä korkeakouluopiskelijoiden parisuhteissa (Borrajon, Gámez-Guadix & Calvete 2015a; Burke, Wallen, Vail-Smith & Knox 2011). Muihin väkivallan muotoihin nähden erityistä digitaalisesta väkivallasta tekee sen aikaan ja paikkaan sitoutumattomuus sekä välineellisyys.

Kansainvälisesti digitaalista parisuhdeväkivaltaa on tutkittu muihin väkivallan muotoihin nähden vähän (Borrajon ym. 2015a). Tutkimusta on tehty erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten seurustelusuhteista (esim. Baker & Carreño, 2016; Zweig, Dank, Yahner & Lachman 2013; Bennett, Guran, Ramos, & Margolin 2011) ja se on usein keskittynyt tiettyyn digitaalisen väkivallan muotoon, kuten digitaaliseen vainoamiseen (esim. Woodlock 2017) tai tekstiviesteillä häirintään (esim. Short & McMurray 2009). Lisäksi laadulliselle tutkimukselle näyttää olevan tarvetta (Taylor & Xia 2018). Suomalaista tutkimustietoa digitaalisesta parisuhdeväkivallasta ei juurikaan löydy Naisten Linjan Turv@verkko-hankkeen pohjalta tehdyn oppaan lisäksi (Hakkarainen 2019). Vähäisen tiedon vuoksi on mahdollista, että digitaalinen väkivalta jää muita väkivallan muotoja useammin tunnistamatta väkivallaksi tai ongelmalliseksi käytökseksi.

Vaikka parisuhdeväkivalta on yleistä, apua siihen ei usein haeta (Fanslow & Robinson 2010; Kääriäinen 2006, 110–112). Esimerkiksi Fanslow ja Robinsonin (2010) tutkimukseen osallistuneista naisista neljäsosa ei ollut kertonut parisuhdeväkivallan kokemuksistaan kenellekään. Avun hakemisen esteiksi on havaittu muun muassa häpeän ja syyllisyyden tunne, ajan ja rahan puute, halu suojella perhettä tai tekijää, näkemys väkivallan normaaliudesta tai vähäisestä vakavuudesta, tekijän eristävä käytös sekä avuntarjoajiin liittyvät ennakkoluulot (Fugate, Landis, Riordan, Naureckas, & Engel 2005; Fanslow & Robinson 2009; Beulaurier, Seff & Newman 2008).

Digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemista ja avun hakemisen esteitä on tutkittu vähän. Tämän vuoksi koen tärkeäksi lähteä selvittämään, vaikuttaako väkivallan muodon erityisyys avun hakemisen tapoihin ja esteisiin. Koska suomalaista tutkimusta digitaalisesta parisuhdeväkivallasta ei juurikaan löydy, ja koska se vaikuttaisi yleiseltä opiskelijoiden keskuudessa, haluan selvittää sen ilmenemistapoja korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa Suomen kontekstissa. Tavoitteenani on tehdä näkyvämmäksi digitaalisen väkivallan ilmiötä sekä lisätä keskustelua parisuhdeväkivallan muotojen moninaisuudesta. Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaista digitaalista parisuhdeväkivaltaa korkeakouluopiskelijat ovat kokeneet?
2. Millaisia ovat avun hakemisen esteet digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneille korkeakouluopiskelijoille?
3. Mistä apua digitaalisen parisuhdeväkivallan kokemuksiin haetaan?

Tutkielman pääpaino on toisessa tutkimuskysymyksessä. Ensimmäistä ja kolmatta tutkimuskysymystä käsitellään yleisemmällä tasolla. Taustalla on ajatus, että avun hakemisen esteitä ymmärtääkseen tulee tietää, mihin apua haetaan. Kolmannen tutkimuskysymyksen tavoitteena on kartoittaa niitä tahoja, jotka kohtaavat digitaalista väkivaltaa kokeneita, ja joille tiedon saaminen ilmiöstä olisi hyödyllistä. Tutkimuksen avulla voidaan lisätä ymmärrystä digitaalisen parisuhdeväkivallan kokijoiden tarpeista ja avun piiriin hakeutumisen esteistä, ja siten muokata palvelujen tarjontaa sopivammaksi ja helpommin saavutettavaksi.

Tässä tutkielmassa viitataan *väkivallan kokijalla* henkilöön, johon digitaalinen tai muunlainen parisuhdeväkivalta on kohdistunut. Sen sijaan tutkimukseen osallistuneista väkivallan kokijoista käytän nimitystä *vastaaja*. Tutkielmassa aihetta käsitellään pitkälti heteronormatiivisesta näkökulmasta johtuen tutkielman pituudellisista rajoitteista ja heterosuhteiden painottumisesta aineistossa. Lisäksi sukupuolierityisiä kysymyksiä käsitellessä tutkielma rajautuu naisiin ja miehiin johtuen siitä, ettei aiemmissa tutkimuksissa olla juurikaan otettu huomioon sukupuolen moninaisuutta.

Tutkielman teoriaosuudessa avaan digitaalisen parisuhdeväkivallan käsitettä ja siitä tehtyä aiempaa tutkimusta sekä väkivallan sukupuolittuneisuutta. Lisäksi esittelen parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessia ja avun hakemisen esteitä. Tämän jälkeen kerron tutkimuksen aineistosta ja käytetystä analyysimenetelmästä. Neljännessä luvussa avaan tarkemmin aineiston analyysia ja tutkimuksen tuloksia. Lopuksi pohdin tulosten merkitystä ja tutkimuksen rajoitteita. Tuon myös esiin tarpeita jatkotutkimukselle.

2 Digitaalinen parisuhdeväkivalta ja avun hakeminen

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu pitkälti digitaalisen väkivallan käsitteen ja ilmiön ympärille. Koska ilmiö on uusi ja suhteellisen vähän tutkittu, pidän sen kattavaa esittelemistä tärkeänä. Tarkastelen ensin digitaalisen parisuhdeväkivallan käsitettä, jonka jälkeen käsittelen sen yleisyyttä, ilmenemisen tapoja ja seurauksia. Tämän jälkeen tuon esiin väkivallan sukupuolittuneisuutta. Lopuksi käsittelen parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessia ja avun hakemista vaikeuttavia tekijöitä.

2.1 Digitaalisen parisuhdeväkivallan käsite

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee väkivallan tahalliseksi itseen tai toiseen ihmiseen kohdistuvaksi vallan tai fyysisen voiman käytöksi, joka johtaa tai todennäköisesti johtaa fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriintymiseen, ihmisen perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen tai jopa kuolemaan (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi & Lozano 2002, 5). Tukeutuen filosofian ja politiikan teoretikon Hannah Arendtin (1969) ymmärrykseen väkivallasta, Suvi Ronkanen (2017, 22) erottaa väkivallan vallankäytöstä ja käsittää sen sosiaalisesti säädellyksi välineeksi, joka mahdollistaa valta-asemien ja ihmisten välisten suhteiden muuttamisen. Lisäksi Ronkanen katsoo väkivallan satuttavuuden ytimessä olevan tietyt resurssit, joita väkivallan tekijä hyödyntää. Esimerkiksi tällaisesta resurssista hän antaa ihmisten välisen riippuvuuden.

Parisuhdeväkivalta on mitä vain kahden intiimissä suhteessa olevan ihmisen välillä ilmenevää väkivaltaa. Intiimi suhde voi tarkoittaa seurustelusuhdetta tai avo- tai avioliittoa. (Ronkanen 2017, 32.) Parisuhdeväkivallassa kyse on tarpeesta kontrolloida omaa kumppania, mutta ei ainoastaan fyysisessä väkivallassa, kuten usein ajatellaan. Suhteesta lähtemistä vaikeuttaa se, että tekijän tavoitteena on usein heikentää suhteesta lähtemisen mahdollistavia voimavaroja. (Hakkarainen 2019, 14.) Parisuhdeväkivallassa tekijä tuntee väkivallan kohteen usein hyvin, jolloin hän myös tietää, mikä

tätä ihmistä satuttaa eniten. Erityisen haavoittavaa parisuhdeväkivallasta tekee se, että tekijänä on sama ihminen, jota rakastaa ja jolta saa rakkautta. Lisäksi väkivalta tapahtuu usein turvalliseksi miellettyssä paikassa eli omassa kodissa. (Husso 2003, 13.)

Digitaalista väkivaltaa on englanninkielisissä tutkimuksissa kuvattu muun muassa käsitteillä elektroninen aggressio (engl. *electronic aggression*) (Kellerman, Margolin, Borofsky, Baucom & Iturrealde 2013), digitaalinen pakottava kontrolli (engl. *digital coercive control*) (Woodlock, McKenzie, Western & Harris 2019) ja digitaalinen seurusteluväkivalta (engl. *digital dating abuse*) (Zweig ym. 2013). Tässä tutkielmassa käytän termiä digitaalinen parisuhdeväkivalta, koska se vaikuttaisi olevan Suomen kontekstissa vakiintunein termi (vrt. Hakkarainen 2019; Taylor & Xia 2018). Sen sijaan parisuhdeväkivalta-sanalla viitataan laajemmin jonkinlaiseen parisuhdeväkivaltaan.

Myös digitaalisen parisuhdeväkivallan määritelmä vaihtelee tutkimuskirjallisuudessa (Taylor & Xia 2018). Esimerkiksi Zweigin ja kumppaneiden (2014) mukaan digitaalinen parisuhdeväkivalta tarkoittaa kumppanin kontrollointia, häirintää ja vainoamista teknologian ja sosiaalisen median välityksellä. Sen sijaan Reedin ja kumppaneiden (2017) tutkimuksessa digitaalinen väkivalta ymmärretään sosiaalisen median ja puhelimen välityksellä tapahtuvaksi ongelmalliseksi seurustelukäyttäytymiseksi, joka voi sisältää muun muassa toisen aktiviteettien seuraamista, uhkailua ja kuvien levittämistä. Tässä tutkimuksessa määrittelen digitaalisen parisuhdeväkivallan parisuhteessa teknologian välityksellä tapahtuvaksi tai sen käyttöön liittyväksi tahalliseksi eitoivotuksi ja häiritseväksi tai ahdistusta aiheuttavaksi käytökseksi, joka voi ilmetä esimerkiksi toisen kontrollointina, seuraamisena, aggressiivissävytteisinä viesteinä, painostuksena seksuaalisiin tekoihin tai yksityisyyden loukkaamisena.

Bennett ja kumppanit (2011) jakavat digitaalisesti väkivaltaisen käytöksen neljään kategoriaan: tunkeilevuuteen (engl. *intrusiveness*), suoraan vihamielisyyteen, nöyryyttämiseen ja poissulkemiseen. Tunkeilevuudella he viittaavat sosiaalisen median käyttämiseen toisen monitorointiin, suoralla vihamielisyydellä loukkaaviin ja uhkaaviin viesteihin, nöyryyttämällä sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan julkiseen nolaamiseen ja vahingoittamiseen sekä poissulkemisella digitaalisen kommunikoinnin estämiseen tai päättämiseen. Sen sijaan Borrajo ja kumppanit (2015b) jakavat digitaalisen parisuhdeväkivallan suoraan aggressioon sekä kontrollointiin ja monitorointiin (engl. *monitoring*). Suora aggressio viittaa teknologiavälitteiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kumppanin vahingoittaminen. Se voi pitää sisällään esimerkiksi nöyryyttämistä, uhkailua, solvaamista ja toisen tietojen vuotamista internettiin. Kontrollointi ja monitorointi puolestaan viittaavat kontrolloivaan käytökseen, joka ilmenee toisen valvomisena ja yksityisyyden

loukkaamisena. Tällaista käytöstä on esimerkiksi toisen liikkumisen seuraaminen, internetin käytön tarkkaileminen ja salasanojen käyttö.

Digitaalisen väkivallan määritelmä on samankaltainen vainon ja henkisen väkivallan määritelmien kanssa. Bildjuschkin ja kumppanit (2020, 9) määrittelevät vainon henkisen väkivallan muodoksi, jossa toiselle ihmiselle ”aiheutetaan pelkoa tai ahdistusta toistuvasti ja tahallisesti uhkaamalla, seuraamalla, tarkkailulla tai muulla näihin rinnastettavalla toiminnalla”. Henkisellä väkivallalla he tarkoittavat toimintaa, jolla pyritään tahallisesta vaurioittamaan toisen ihmisen psykologista hyvinvointia. Digitaalinen väkivalta voi olla henkistä väkivaltaa tai vainoa, jota toteutetaan teknologian avulla. Myös seksuaalinen kaltoinkohtelu voi tapahtua teknologian välityksellä, esimerkiksi lähettämällä seksuaalista materiaalia ilman toisen suostumusta. Väestöliiton mukaan seksuaalista kaltoinkohtelua on kaikki sellainen toiminta, jolla loukataan toisen ihmisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Käsite pitää sisällään seksuaalisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan käsitteet. Tasa-arvolaisissa seksuaalinen häirintä määritellään ei-toivotuksi sanalliseksi, sanattomaksi tai fyysiseksi toiseen ihmiseen kohdistuvaksi seksuaaliseksi käytökseksi, jolla vahingoitetaan toisen ihmisen koskemattomuutta (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 1986/609, § 7).

Naisiin kohdistuvan digitaalisen parisuhdeväkivallan ja vainon yhteydessä puhutaan usein pakottavasta kontrollista (engl. *coercive control*) (esim. Woodlock ym. 2019). Sillä tarkoitetaan jatkuvaa kumppania vahingoittavaa vallankäyttöä, joka on usein sitoutumatonta aikaan ja paikkaan. Väkivallan kohteesta se voi tuntua siltä kuin olisi vangin asemassa. Pakottava kontrolli voi ilmetä kumppanin manipulointina, sosiaalisena eristämisenä, uhkailuna, määräilyinä ja nöyryyttämisenä. Lisäksi niin kutsuttu *gaslighting* on sen ilmenemismuoto. Käsitteellä viitataan taktiikkaan, jolla tekijä pyrkii manipuloimaan kumppaniaan siten, että kumppani alkaisi kyseenalaistamaan mielenterveyttään ja muistiaan. Tekijän käytöksessä myös vuorottelee usein kaksi vastakkaista käytösmallia: väkivaltainen ja rankaiseva käytös sekä hyvittely, anteeksipyytely ja rakkauden osoittaminen. Vaikeasti tunnistettavaa pakottavasta kontrollista tekee se, ettei siitä usein seuraa fyysistä vahinkoa. (Tihveräinen 2019, 25–26.)

Evan Stark (2007, 232) ymmärtää pakottavan kontrollin sukupuolistuneena strategiana, jolla on kolme ulottuvuutta: (1) sukupuolistunut ideologia, joka viittaa kulttuuriseen käsitykseen miehenä tai naisena olemisesta; (2) teknologia, joka tarkoittaa niitä resursseja, tekniikoita, taktiikoita ja työkaluja, joilla uskomuksia toteutetaan käytännössä ja (3) toimintasuunnitelma, joka soveltaa teknologiaa mieltymysten ja uskomusten mukaan. Sukupuolittuneen ilmiön pakottavasta kontrollista tekee se, että sen taustalla on miesten naisia parempi yhteiskunnallinen asema, jolloin tekijä toimii säilyttääkseen etuoikeuksiaan parisuhteessaan (Tihveräinen 2019, 25). Digitaalinen pakottava

kontrolli määritellään teknologian välityksellä tapahtuvaksi vainoamiseksi, uhkailemiseksi, häirinnäksi, yksityisyyden loukkaamiseksi tai muuksi väkivallaksi, joka kohdistuu nykyiseen tai entiseen kumppaniin (Dragiewicz ym. 2018; Woodlock 2017).

2.2 Digitaalisen parisuhdeväkivallan ilmeneminen

Tutkimusten perusteella digitaalinen väkivalta on yleistä opiskelijoiden seurustelusuhteissa. Borrajon ja kumppaneiden (2015a) tutkimukseen osallistuneista 433 opiskelijasta noin puolet ja Kellermanin ja kumppaneiden (2013) tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista yli 70 prosenttia oli kokenut jonkinlaista digitaalista väkivaltaa seurustelusuhteessaan. Muun muassa se, että tutkimuksissa digitaalista väkivaltaa on mitattu eri tavoin, vaikuttaa erilaisiin tutkimustuloksiin. Näin ollen tutkimukset eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Tutkimusten perusteella digitaalisen väkivallan muodoista yleisimpiä ovat kumppanin kontrollointi ja monitorointi (Reed ym. 2017; Bakerin & Carreñon 2015; Borrajo ym. 2015a). Reedin ja kumppaneiden (2017) tutkimuksessa kontrollointi ja monitorointi ilmenivät yleisimmin kumppanin keskusteluiden ja ystävyysuhteiden tarkkailemisena sekä vaatimuksena vastata nopeasti viesteihin ja puheluihin. Samankaltaisesti Bakerin ja Carreñon (2015) tutkimuksessa teknologian käyttö kumppanin tarkkailemiseen ja sosiaaliseen eristämiseen havaittiin yleiseksi, kun taas Borrajon ja kumppaneiden tutkimuksessa (2015a) yleisintä oli sen kontrollointi, kenen kanssa kumppani viettää aikaa ja mitä hän tekee. Myös muut digitaalisen väkivallan muodot näyttävät olevan yleisiä. Reedin ja kumppaneiden (2017) tutkimukseen osallistuneista nuorista lähes puolet oli kokenut teknologian välityksellä suoraa vihamielisyyttä parisuhteessaan. Tulos on samansuuntainen Kellermanin ja kumppaneiden (2013) tutkimuksen kanssa. Lisäksi lähes kolmasosa oli kokenut digitaalista seksuaalista painostamista (Reed ym. 2017).

Digitaalisen parisuhdeväkivallan taustalla vaikuttaa usein olevan mustasukkaisuutta ja epävarmuutta (Bakerin & Carreñon 2016; Borrajo ym. 2015a; Kellerman ym. 2013), mutta myös pelkoa kumppanin menettämisestä (Bakerin & Carreñon 2015). Teknologian käyttö itsessään saattaa myös aiheuttaa mustasukkaisuutta (em.). Esimerkiksi tieto kumppanin viestittelystä muiden vastakkaista sukupuolta olevien kanssa tai viesteihin vastaamattomuus aiheutti osassa Bakerin ja Carreñon (2015) haastattelemissa nuorissa mustasukkaisuuden tunteita. Lisäksi Kellermanin ja kumppaneiden (2013) tutkimuksessa toisiksi yleisin syy ystäviin tai kumppaniin kohdistetulle digitaaliselle väkivallalle oli naisten kohdalla negatiiviset tunteet ja miesten kohdalla huumori. Huumori toimi perusteena toiminnalle esimerkiksi silloin, kun sen ajateltiin olevan hauskaa tai kyseessä oli kavereiden

keskinäinen vitsi. Kellerman ja kumppanit (2013, 301) arvelevat, ettei tarkoituksena aina ole toisen ihmisen satuttaminen, vaikka toiminnalla olisi negatiivisia seurauksia. Muita havaittuja taustasyitä digitaaliseen väkivaltaan olivat kostaminen ja pahantahtoisuus (em.). Huomion arvoista on, että digitaalinen väkivalta voi jäädä tunnistamatta väkivallaksi tai näyttäytyä jopa hyväksyttävänä käytöksenä. Esimerkiksi moni Bakerin ja Carreñon (2015) haastattelemissa nuorista esittivät kumppanin monitoroinnin harmittomana toimintana tai ylihuolehtivaisuutena, eikä osa pitänyt kumppanin monitorointia ongelmallisena.

Digitaalinen väkivalta aiheuttaa sitä kokevalle epätietoisuutta ja turvattomuutta, sillä väkivallan kokija ei voi välttämättä tietää, milloin häntä tarkkaillaan ja millä tavoin. Väkivallan kokijasta voi tuntua, että väkivallan tekijä on läsnä joka tilanteessa. Edes turvatoimet, kuten sijaintitietojen kytkeminen pois päältä, eivät aina luo turvallisuuden tunnetta, koska tarkkailun ja muun digitaalisen väkivallan loppumisesta varmistuminen on vaikeaa. (Hakkarainen 2019, 14; Stark 2012.)

2.3 Digitaalinen parisuhdeväkivalta sukupuolittuneena ilmiönä

Väkivalta on sukupuolistunut ja sukupuolittunut ilmiö. Väkivallan sukupuolistuneisuudella viitataan väkivallan dynamiikkaan. (Ronkanen 2017, 29.) Esimerkiksi parisuhdeväkivallan dynamiikkaan vaikuttavat kulttuurin ja yhteiskunnan muovaamat sukupuolittuneet roolit ja odotukset, jotka luovat valtasuhteita (em., 32). Väkivallan sukupuolittuneisuudella puolestaan tarkoitetaan väkivallan lopputulemaa (em., 29) eli esimerkiksi sitä, että useimmin väkivallan tekijänä on mies.

Naiset joutuvat väkivallan uhreiksi tavallisimmin kotona tekijän ollessa oma kumppani, kun taas miehiin kohdistuu väkivaltaa useimmiten julkisilla paikoilla ja kavereiden keskuudessa (Heiskanen & Ruuskanen 2010, 45–47; Piispa 2006, 44, 46; Sirén 2006, 84). Naiset ja miehet näyttävät kokevan parisuhdeväkivaltaa lähes yhtä paljon, mutta sen muodoissa ja kestossa on eroja: naisille aiheutuu useammin vammoja ja väkivalta on toistuvampaa (Heiskanen & Ruuskanen 2010, 45–46). Erityisesti nuorilla naisilla on suuri riski kokea parisuhteessa väkivaltaa. Lisäksi opiskelijat, työttömät ja yrittäjät kokevat parisuhdeväkivaltaa 2006 naisuhritutkimuksen perusteella muita useammin. (Piispa 2006, 49.)

Digitaalisen parisuhdeväkivallan osalta sukupuolten välinen ero ei ole yksiselitteinen: toisissa tutkimuksissa naiset, kun taas toisissa miehet ovat kokeneet enemmän digitaalista väkivaltaan parisuhteissaan (Taylor & Xia 2018). Reedin ja kumppaneiden (2017; 2015) tutkimuksista nousee esiin, että vaikka pojat ja tytöt näyttävät kohtaavan digitaalista parisuhdeväkivaltaa yhtä paljon, on sukupuolten välillä eroja sen muodoissa ja vaikutuksissa. Samansuuntaiseen tulokseen päädytään

Borrajon ja kumppaneiden (2015a) tutkimuksessa. Miehiin kohdistuu enemmän yksityisen informaation ja kuvien levittämistä (Borrajon ym. 2015a) sekä luvaton sähköpostin monitorointia (Burke ym. 2011), kun taas naiset/tytöt kokevat enemmän sosiaalista eristämistä (Baker & Carreño 2015) ja digitaalista seksuaalista kaltoinkohtelua (Reed ym. 2017). Sosiaalinen eristäminen voi ilmetä esimerkiksi yrityksinä estää yhteydenpitäminen vastakkaisen sukupuolen edustajan kanssa (Baker & Carreño 2015), kun taas seksuaalista kaltoinkohtelua on esimerkiksi painostaminen seksuaalissävyytteisiin viesteihin (Reed ym. 2017).

Naiset ja tytöt kokevat digitaalisen parisuhdeväkivallan miehiä ja poikia järkyttävämmäksi ja ahdistavammaksi (Reed ym. 2017; Bennett ym. 2011). Reed ja kumppanit (2017) uskovat digitaalisen parisuhdeväkivallan seurauksien olevan tytöille emotionaalisesta raskaampia. Heidän tutkimuksessaan havaittiin tyttöjen ja poikien reagoivan digitaalisen parisuhdeväkivaltaan eri tavoin. Kumppanin digitaalinen estäminen (engl. *blocking*) oli tytöillä tavallisempaa kohdatessa suoraa aggressiota, kun taas pojat toimivat tällä tavoin kontrolloinnin ja monitoroinnin yhteydessä. Syynä saattaa olla se, että tytöt kokevat näissä tilanteissa pelkoa tai epämukavuutta, kun taas pojat saattavat ärsyyntyä toimintansa monitoroinnista tai yrityksistä kontrolloida sitä. (em., 87.) Tärkeää on kuitenkin ottaa huomioon, että digitaalinen parisuhdeväkivalta voi olla pojille ja miehille yhtä lailla ahdistavaa ja pelottavaa.

2.4 Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessi

Tässä luvussa tarkastellaan laajemmin parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessia. Digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemista on tutkittu vähän. Parisuhdeväkivallan eri muodot limittyvät kuitenkin usein keskenään (Piispa 2006, 45) ja avun hakemisen taustalla voivat vaikuttaa samat tekijät riippumatta väkivallan muodoista. Näin ollen esimerkiksi fyysistä ja henkistä parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessia tarkastelemalla voidaan saada tietoa digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen prosessista.

Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen tarpeeseen vaikuttaa keskeisesti se, kuinka toistuvaa väkivaltaa on, milloin väkivaltaa on viimeksi koettu ja kuinka vakavasta väkivallasta on kyse (Kääriäinen 2006, 103; Fugate ym. 2005). Avun hakeminen on prosessi ja tilanne pyritään usein alkuun ratkaisemaan ilman ulkopuolista apua. Väkivallan kokija saattaa pyrkiä sopeutumaan tilanteeseen ja yrittää ehkäistä väkivallan toistumista muuttamalla omaa käyttäytymistään. Väkivallan jatkuessa ja pahentuessa apua lähdetään usein ensisijaisesti hakemaan informaaleilta eli epävirallisilta tahoilta, kuten ystäviltä, perheenjäseniltä tai tuttavilta, ja vasta viimeisenä formaaleilta eli virallisilta

tahoilta, kuten poliisilta, terveyskeskuksesta tai järjestöiltä. Myös netin keskustelupalstat ja epäviralliset vertaisryhmät voivat olla informaaleja avun hakemisen väyliä. (Kaittila 2017, 90–91; Kääriäinen 2006, 103–104.) Delanie Woodlockin (2017) tutkimukseen osallistuneista digitaalista vainoa kokeneista naisista vähän alle puolet (44 %) oli hakenut apua. Näistä suurin osa oli hakenut apua läheisiltään (77 %). Toiseksi yleisintä oli ottaa yhteyttä lähisuhdeväkivaltapalveluihin (44 %).

Parisuhdeväkivaltaan avun hakemiseen motivoiviksi tekijöiksi on tutkimuksissa havaittu viimeisen pisaran saavuttaminen, tiedon lisääntyminen, ulkopuolelta tullut tuki, lapsen kohdistuva huoli, erilaiset pelot sekä väkivaltaan ja elämään liittyvien asenteiden muuttuminen (Kaittila 2017, 99–100; Randell, Bledsoe, Shroff & Pierce 2012; Fanslow & Robinson 2010; Petersen, Moracco, Goldstein & Clark 2005). Viimeisen pisaran saavuttaminen liittyy usein johonkin tiettyyn väkivaltatilanteeseen, joka on voinut olla erityisen vakava tai läheltä piti -tilanne (Randell ym. 2012; Petersen ym. 2005). Sen sijaan tiedon lisääntyminen voi auttaa ymmärtämään, että kyse on väkivallasta, joka tulisi ottaa vakavasti. Tämän tajuaminen voi myös auttaa huomaamaan, millaisia kielteisiä seurauksia väkivallalla on ollut. (Petersen ym. 2005.)

Ulkopuolelta tullut havainto parisuhteen tilasta tai kannustus avun hakemiseen voi saada väkivallan kokijan lopulta hakemaan apua. Ulkopuolisen näkemys voi esimerkiksi avata silmiä sille, kuinka vakavasta tilanteesta on kyse. Näkökulma tai kannustus voi tulla niin viralliselta kuin epäviralliselta taholta. (Randell ym. 2012.) Väkivaltaan voi kuitenkin liittyä sosiaalista eristämistä, jolloin ulkopuolelta tullutta näkemystä tai kannustusta voi olla vaikeaa saada (Stark 2012). Lisäksi parisuhteessa tapahtuva väkivalta mielletään joskus yksityiseksi asiaksi, jossa muut ihmiset eivät pysty auttamaan (Fugate ym. 2005).

Useissa tutkimuksissa on havaittu, miten huoli lasten turvallisuudesta ja tulevaisuudesta saa naiset hakemaan apua. Lapsia halutaan suojella niin väkivallan näkemiseltä kuin kokemiselta. Myös siitä ollaan huolissaan, että lapset alkavat itse käyttäytyä väkivaltaisesti tai päätyvät myöhemmin väkivaltaiseen parisuhteeseen. Lisäksi joillekin avun hakemisen prosessin saattaa käynnistää se, että väkivallan tekijä alkaa käyttämään lasta kontrolloinnin välineenä. (Randell ym. 2012; Fanslow & Robinson 2010; Petersen ym. 2005.) Toisaalta lasten olemassaolo voi myös vaikeuttaa avun hakemista. Pelko lasten menettämisestä tai lastensuojelun puuttumisesta elämään voi olla avun hakemista estävä tekijä. Osa naisista voi myös pelätä, mitä väkivallan tekijä tekee lapselle, jos hän saa tiedon yrityksestä hakea apua. (Kaittila 2017, 95–96; Fanslow & Robinson 2010; Kääriäinen 2006, 114.)

Avun hakemisen esteet jaetaan tyypillisesti sisäisiin ja ulkoisiin esteisiin (Kaittila 2017, 93; Beaulaurier, Seff & Newman 2008). Anniina Kaittila (2017, 93–98) luokittelee

kirjallisuuskatsauksessaan sisäisiin esteisiin yksilön tunteet, toiveet ja asenteet. Sisäiset esteet ovat siis tekijöitä, jotka liittyvät itse väkivallan kokijaan. Ulkoiset esteet koostuvat ihmisten välisiin suhteisiin liittyvistä tekijöistä sekä sosiokulttuurisista tekijöistä.

Fanslown ja Robinsonin (2010) tutkimukseen osallistuneille naisille yleisin syy olla hakematta apua parisuhdeväkivaltaan viralliselta taholta oli kokemus siitä, että väkivalta oli normaalia tai ettei se ollut vakavaa. Muita mainittuja syitä olivat muun muassa häpeän tunne, seurauksien pelko ja ajatus, että asian kanssa tulee pärjätä yksin. Häpeän tunne oli puolestaan Woodlockin (2017) tutkimukseen osallistuneille digitaalista väkivaltaa kokeneille naisille yleisin syy olla kertomatta asiasta. Woodlockin ja kumppaneiden (2019) tuoreemmassa tutkimuksessa nostetaan esiin digitaalista pakottavaa kontrollia kokeneiden naisten avun hakemisen esteitä. Avun hakemista hankaloitti teknologian käytön vaikeus ja pelko tekijän seuraamaksi tulemisesta. Lisäksi väkivallan kokijan sosiaalinen ja maantieteellinen eristäminen toimi tehokkaasti avun hakemisen esteenä erityisesti niissä tapauksissa, joissa väkivallan kokija kuului alueellisesti toiseen kulttuuriseen ja/tai kielelliseen ryhmään, oli vammautunut, kuului alkuperäiskansaan tai asui harvaan asutulla alueella. Avun hakemiseen liittyväksi ongelmaksi nousi myös se, että väkivallan kohteet tulivat usein uudelleen uhritetuiksi (engl. *revictimization*) ja syytetyiksi tekemistään vähäisistä teknisistä turvatoimista (esim. sosiaalisen media tilin sulkematta jättämisestä) hakiessaan apua viralliselta taholta kuten poliisilta.

Muita havaittuja esteitä parisuhdeväkivaltaan avun hakemiselle ovat näkemys siitä, ettei apu olisi tarpeellista tai hyödyllistä, rahan, ajan ja tiedon puute, halu suojella kumppania ja säilyttää suhde, avun tarjoajaan liittyvät huolet ja luottamuksen puute, itsensä syyttäminen sekä väkivaltakokemuksista puhumisen vaikeus (Morgan, Buller, Evans, Trevillion, Williamson & Malpass 2016; Fugate ym. 2005). Kuten aiemmin tuotiin esiin, myös lasten olemassaolo voi vaikeuttaa avun hakemista (Randell ym. 2012; Fanslow & Robinson 2010; Kääriäinen 2006, 114; Petersen ym. 2005). Lisäksi miesten kohdalla avun hakemista näyttää vaikeuttavan kulttuurinen näkemys mieheydestä ja miehen roolista (Peitsalo, Pekkola & Sarlin 2017, 15; Morgan ym. 2016).

Niin epävirallisen kuin virallisen avun hakemiseen liittyy myös aina riski siitä, ettei tule ymmärretyksi tai kohtaa jopa vähättelyä ja syyllistämistä. Digitaalista väkivaltaa ei välttämättä pidetä yhtä vakava kuin kasvokkaista väkivaltaa. Avun lähteet saattavat tarjota ratkaisuksi teknologian käytön rajoittamista ja suhteesta lähtemistä. Ero ei kuitenkaan välttämättä tarkoita väkivallan päättymistä varsinkaan, kun väkivalta ei edellytä fyysisesti samassa paikassa olemista. Lisäksi teknologiankäytön rajoittaminen voi olla myös haitallista, koska se eristää sosiaalisesti entisestään. (Hakkarainen 2019, 77–78, 82; Woodlock ym. 2019.)

3 Aineisto ja menetelmä

Tämän luvun alussa esittelen tutkimuksen aineistonkeruuta ja aineiston keskeisiä piirteitä. Sen jälkeen kuvailen käytettyä analyysimenetelmää ja analyysin toteuttamista käytännössä. Lopuksi pohdin tutkimuksen eettisiä kysymyksiä.

3.1 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineiston keräsin anonymilla verkkokyselyllä käyttäen Office 365 Forms -ohjelmaa. Kysely koostui neljästä taustakysymyksestä ja viidestä avoimesta kysymysryhmästä. Taustakysymysten avulla kartoitin vastaajien sukupuolen, digitaalista väkivaltaa käyttäneen kumppanin sukupuolen, parisuhdetyypin sekä vastaajien iän kyseisen parisuhteen aikana. Avomilla kysymyksillä selvitin vastaajien kokemuksia digitaalisesta väkivallasta parisuhteessa sekä siitä kertomisesta virallisille ja epävirallisille tahoille. Lopuksi vastaajat saivat halutessaan kertoa vapaasti jotain kysymysten ulkopuolelta ja jättää kyselystä palautetta. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kysely ja sen saateteksti löytyvät tutkimuksen liitteistä.

Kyselyn kohdistin joskus elämässään digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneille korkeakouluopiskelijoille. Kyselyssä käytin termiä teknologiavälitteinen väkivalta, koska se on mahdollisesti digitaalisen väkivallan käsitettä helpommin lähestyttävä. Kyselyn levitin Tampereen, Oulun, Lapin ja Jyväskylän yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijajärjestöjen ja -yhdistysten kautta sähköpostitse. Kokonaisuudessaan olin yhteydessä 139 järjestöön ja yhdistykseen. Kaikki eivät kuitenkaan välittäneet kyselyä eteenpäin. Aineistonkeruun toteutin hajautetusti marraskuun 2020 ja tammikuun 2021 välillä, ja yhteensä kysely oli avoinna 37 päivää.

Kyselyyn vastasi 29 korkeakouluopiskelijaa. Vastanneista 24 oli naisia ja 4 miehiä. Yksi vastaaja oli muu kuin nainen tai mies. Digitaalista parisuhdeväkivaltaa sisältäneessä suhteessa oli nuorimmillaan oltu 14-vuotiaana ja vanhimmillaan 37-vuotiaana. Suhteen aikainen mediaani-ikä oli 20 vuotta. Vastaajista 25 kertoi väkivallan tekijän olleen mies. Yleisimmin väkivaltaa oli koettu seurustelusuhteessa (21) ja toiseksi eniten avoliitossa (7). Kaksi vastaajista oli ollut naimisissa väkivallan tekijän kanssa, kuusi mainitsi avovastauksessa olleensa etäsuhteessa ja yksi kertoi seurustelun tapahtuneen pääosin verkossa. Suhdemuotojen yhteenlaskettu määrä ylittää kyselyyn vastanneiden määrän, koska vastaajat pystyivät valitsemaan useamman kuin yhden suhdemuodon. Yhden vastaajan kohdalla digitaalinen väkivalta oli alkanut vasta suhteen päätyttyä.

3.2 Teoriaohjaava sisällönanalyysi

Aineiston analyysimenetelmänä käytin teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä. Kyngäksen ja Vanhasen (1999) mukaan sisällönanalyysi mahdollistaa aineiston järjestelmällisen ja objektiivisen analysoinnin (ks. Tuomi & Sarajarvi 2009, 103). Sen avulla tutkimusaineistoa on mahdollista kuvata, luokitella ja tiivistää (em., 103, 108). Sisällönanalyysi pohjaa tutkijan omaan aineistosta tekemään päättelyyn, jolla tutkittavasta ilmiöstä pyritään saamaan käsitteellinen kuvaus (em., 112). Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuskysymysten pohjalta, mutta analyysiä tehdessä aineistolähtöisyys ja valmiit teoreettiset mallit vuorottelevat. Näin ollen teoriaohjaava sisällönanalyysi mahdollistaa aiempien tutkimusten ja teorioiden hyödyntämisen aineiston analyysin apuvälineenä, mutta jättää tilaa myös uusien löydösten tekemiselle. (Em., 96–97.) Esimerkiksi digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemisen esteitä analysoidessa voidaan hyödyntää valmiita avun hakemisen esteitä kuvaavia malleja, mutta tuoda esiin myös digitaalisen väkivallan erityistä vaikutusta avun hakemiseen. Sisällönanalyysissä aineistoa voidaan myös kvantifioida, jolloin lasketaan, monestiko jokin asia aineistossa ilmenee (Tuomi & Sarajarvi 2009, 120). Tällä tavoin voidaan tuoda esiin esimerkiksi yleisimpiä avun hakemisen esteitä.

Aloitin aineiston analyysin lukemalla aineiston muutamaan kertaan läpi. Tämän jälkeen merkitsin tutkimuskysymysten kannalta olennaiset kohdat, pilkoisin merkityt kohdat osiin ja taulukoin ne pelkistetyissä muodoissa. Aloitin vastausten luokittelun ryhmittelemällä samankaltaiset pelkistykset yhteen ja luomalla niistä alakategorioita. Vastaavalla tavalla muodostin alakategorioiden pohjalta yläkategorioita. Etenin luokittelussa alkuun aineistolähtöisesti, mutta hyödynsin myös valmiita teoreettisia malleja.

3.3 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimusaineiston keräämiseen liittyy useita eettisiä kysymyksiä. Sähköiseen kyselyyn vastaaminen saattoi olla uhka niille vastaajille, joiden kumppani tarkkailee internetin käyttöä. Tämän vuoksi vastaajille kerrottiin mahdollisuudesta vastata kyselyyn suojatussa näkymässä tai toisen ihmisen medialaitteen avulla. Vastaajien suojaamiseksi kysely toteutettiin anonyymisti ja tunnistamattomuudesta on huolehdittu myös tulosten raportoinnissa. Vastaaminen oli täysin vapaaehtoista. Tästä huolimatta on mahdollista, että kyselyyn vastaaminen aiheutti osalle vastaajista henkistä kuormaa nostamalla mieleen ikäviä ja traumaattisia muistoja. Osa vastaajista kuitenkin kertoi vastaamisen auttaneen käsittelemään tapahtunutta ja aiheen tutkimista pidettiin tärkeänä.

Kyselyyn oli liitetty väkivallan kokijoita auttavien tahojen, Nollalinjan ja Naisten Linjan, yhteystiedot.

Digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokevien vaikeudesta vastata kyselyyn kielii se, että suurin osa vastaajista kertoi entisestä suhteestaan. Toisaalta tämä saattaa johtua myös siitä, että suhteessa ollessa väkivallan tunnistaminen tai itselle myöntäminen voi olla vaikeampaa. Lisäksi on mahdollista, että tapahtuneen käsitteleminen ja jäsentäminen on helpompaa, kun tilanne ei ole enää akuutti ja asiaa voi tarkastella etäämmältä.

4 Aineiston analyysi ja tulokset

Tässä luvussa esittelen aineiston analyysiprosessia ja tutkimuksen tuloksia. Käsittelem ensin aineistossa esiintyviä digitaalisen väkivallan muotoja ja niiden yleisyyttä yleisemmällä tasolla. Taulukon 1 avulla kuvaan digitaalisen väkivallan muodot tiivistetysti. Keskityn tulosten esittelyssä aineistossa korostuneisiin digitaalisen väkivallan muotoihin, sillä tutkimuksen rajallisuudesta johtuen kaikkien väkivallan muotojen syvällinen tarkastelu ei ole mahdollista. Sen jälkeen tarkastelen syvällisemmin avun hakemiseen liittyviä haasteita, jotka ovat olleet tutkimuksen keskiössä. Lopuksi tuon esiin tahoja, joille väkivaltakokemuksista on kerrottu.

4.1 Digitaalisen väkivallan muodot

Digitaalisen väkivallan muotojen analyysi pohjautuu 27 vastaukseen. Analyysin ulkopuolelle jäi kaksi vastausta. Toisessa kerrottiin digitaalisen väkivallan alkaneen suhteen päätyttyä ja toisesta ei ilmennyt selvästi, oliko väkivalta alkanut suhteen aikana vai vasta sen jälkeen. Näin ollen analyysi koostuu vastauksista, joissa kuvataan suhteen aikaista digitaalista väkivaltaa. Digitaalisen väkivallan muotojen pelkistyksiä ryhmittelemällä muodostin kahdeksan alakategoriaa: *toiminnan rajoittaminen, yksityisyyden loukkaaminen, jatkuvan saatavilla olon ja huomion vaatiminen, verbaalinen aggressio, manipulointi, passiivisaggressiivisuus, painostaminen seksuaalisiin tekoihin sekä seksuaalinen häirintä*. Hyödyntämällä Borrajon ja kumppaneiden (2015b) digitaalisen parisuhdeväkivallan jakoa kontrollointiin ja monitorointiin sekä suoraan aggressioon, muodostin alakategorioista kolme yläkategoriaa: *kontrollointi ja monitorointi, suora vihamielisyys sekä seksuaalinen kaltoinkohtelu*. Lopuksi laskin, kuinka moni 27 vastaajasta oli kokenut kutakin väkivallan muotoa. Kategorioiden jaot, sisällöt ja frekvenssit on kuvattu tarkemmin taulukossa 1.

Yläkategoria	Alakategoria	Pelkistus	Aineistolainaus
Kontrollointi ja monitorointi (23)	Toiminnan rajoittaminen (7)	<ul style="list-style-type: none"> - Sosiaalisen elämän kontrolloiminen - Digitaalisten laitteiden ja sosiaalisen median käytön kontrolloiminen 	<i>"Hän painosti minua jättämään väliin harrastuksia ja tapaamisia kavereiden kanssa, että voisın jutella hänen kanssaan netissä."</i>
	Yksityisyyden loukkaaminen (20)	<ul style="list-style-type: none"> - Viestien lukeminen ilman lupaa - Puhelu- ja viestitietojen näyttämisen vaatiminen - Internetin välityksellä toiminnan tai sijainnin tarkkaileminen ja seuraaminen - Teknologian käytön tarkkailu samassa tilassa ollessa - Vastaajan internet sivustolle tunkeutuminen - Painostaminen älypuhelimien ostoon vastaajan seuraamiseksi - Vastaajan sosiaalisen median tilin käyttäminen ilman lupaa 	<i>Silloinen tyttöystäväni seurasi tarkasti kaikkia liikkeitäni eri sosiaalisissa medioissa. Osa tästä oli myös luvatta ja tietämättäni minun puhelimen avulla."</i>
	Jatkuvan saatavilla olon ja huomion vaatiminen (14)	<ul style="list-style-type: none"> - Viesteillä ja puheluilla pommittaminen - Viesteillä ja puheluilla häiritseminen - Rankaiseminen viesteihin tai puheluihin vastaamattomuudesta tai liian hitaasta vastaamisesta - Viestien vaatiminen - Jatkuvan saatavilla olon vaatiminen 	<i>"-- piti olla aina tavoitettavissa. Jos en vastannut viesteihin/puhelimeen sain todella uhkaavia viestejä, joissa kumppanini uhkasi satuttaa itseään --"</i>
Suora vihamielisyys (17)	Verbaalinen aggressio (13)	<ul style="list-style-type: none"> - Uhkailu - Haukkuminen - Arvostelu - Vihaiset ja ahdistavat viestit 	<i>" Viestien sävy on hyvin ahdistava, jopa uhkaava ja ne sisältävät paljon henkistä väkivaltaa kuten nimittelyä ja sanojen vääristelyä, uhkauksia."</i>
	Manipulointi (11)	<ul style="list-style-type: none"> - Kohtuuttomat syytökset ja epäilyt - Syyllistäminen - (Tahallinen) väärin ymmärtäminen - Kyseenalaistaminen - Vähätteleminen 	<i>" -- erilaisia syytöksiä ja epäilyjä kenen kanssa puhuin wapissa."</i>
	Passiivis-aggressiivisuus (7)	<ul style="list-style-type: none"> - Viesteihin ja puheluihin vastaamattomuus - Lyhyet ja tylät vastaukset viesteihin 	<i>"Välillä kohtaamani henkinen väkivalta ilmeni täytenä radiohiljaisuutena, jonka aikana hän ignoorasi kaikki huolestuneet viestini ja ajoi minut näin hulluuden partaalle -"</i>
Seksuaalinen kaltoinkohtelu (4)	Painostaminen seksuaalisiin tekoihin (4)	<ul style="list-style-type: none"> - (Teknologiavälitteiseen) seksiin painostaminen - Seksuaalissävytteisiin kuviin ja viesteihin painostaminen 	<i>" -- painostamista seksiin, seksuaalisten viestien lähettelyä ilman minun tahtoa, puheluita liittyen seksiin ja siihen painostamiseen myös ihan älyttömiin aikoihin. Oli todella ahdistavaa."</i>
	Seksuaalinen häirintä (2)	<ul style="list-style-type: none"> - Seksiin liittyvillä puheluilla häiritseminen - Seksuaalisten viestien lähettäminen ilman suostumusta 	<i>"-- lähetteli usein kuvia omista sukupuolielimistään ja myös pornovideoita, vaikka useasti sanoin että se häiritsee enkä halua nähdä sellaisia."</i>

Taulukko 1. Digitaalisen väkivallan muodot suhteen aikana

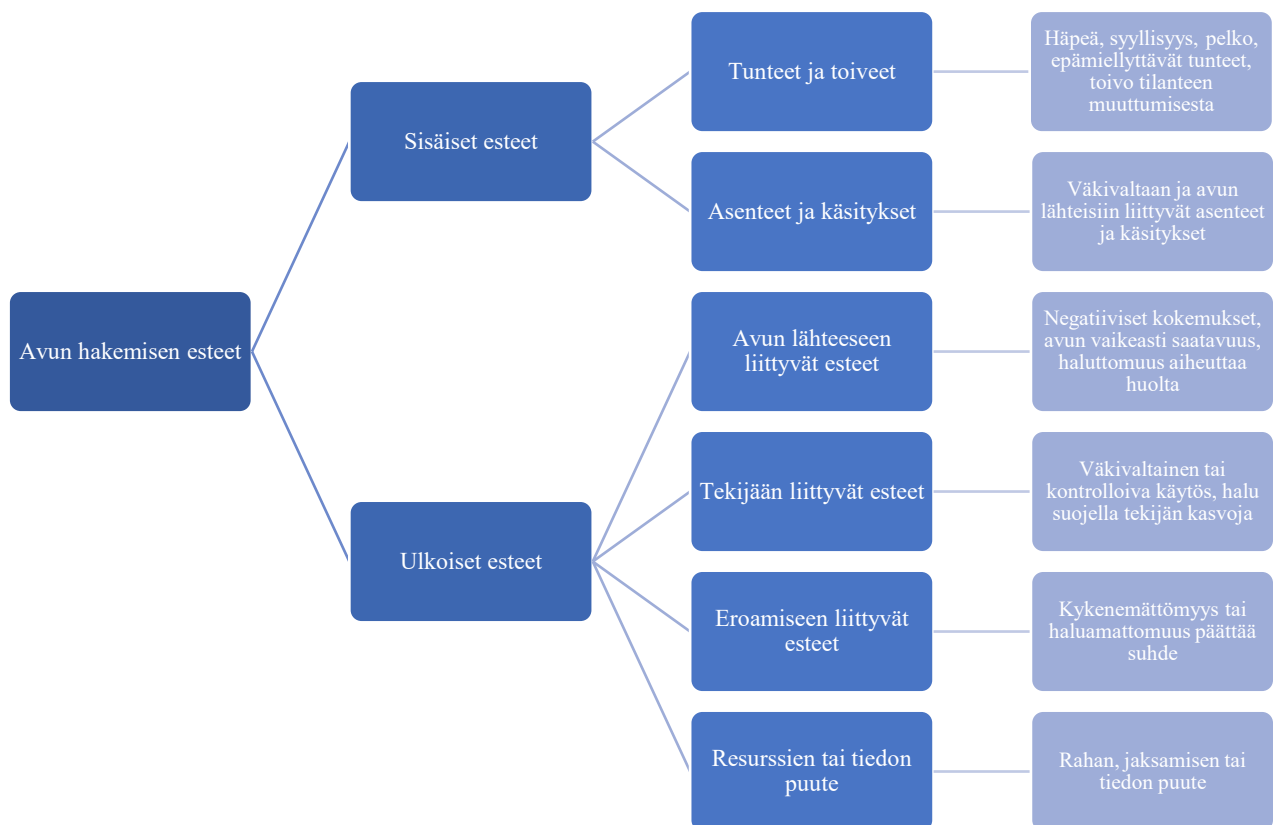
Kaikista yleisimmin vastaajat olivat kokeneet suhteen aikana kontrollointia ja monitorointia, joka ilmeni toiminnan rajoittamisena, yksityisyyden loukkaamisena ja jatkuvan saatavilla olon ja huomion vaatimisena. Jopa 74 prosenttia vastaajista kertoi teosta, jolla oli loukattu hänen yksityisyyttään. Yksityisyyden loukkaaminen liittyi usein viestien lukemiseen ilman lupaa tai vastaajan aktiivisuuden tai toimintojen seuraamiseen sosiaalisissa medioissa. Sen sijaan yli puolet vastaajista oli kokenut jatkuvaa huomion ja saatavilla olon vaatimista, joka tyypillisesti ilmeni viesteillä tai puheluilla pommittamisena tai vaatimuksina olla jatkuvasti tavoitettavissa. Myös kokemukset suorasta vihamielisyydestä olivat yleisiä. Lähes puolet vastaajista kertoi kokeneensa verbaalista aggressiota, kuten uhkailua ja haukkumista, ja noin 40 prosenttia oli kokenut manipulointia. Passiivisaggressiivisuutta kertoi kokeneensa noin neljäsosa vastaajista. Keskeistä tässä väkivallan muodossa oli se, miten tietoisella asioiden tekemättä jättämisellä tuotettiin kumppanille pahaa oloa. Tämä ilmeni viesteihin ja puheluihin vastaamattomuutena, mutta myös lyhyinä ja tylyinä viesteinä. Digitaalista seksuaalista kaltoinkohtelua oli kokenut neljä vastaajaa. Se ilmeni painostamisena seksuaalisiin tekoihin, kuten seksiin tai kuviin painostamisena sekä seksuaalisena häirintänä, kuten ei-toivottujen seksuaalisten viestien lähettämisenä.

Aineistosta ilmenee, miten digitaalisen väkivallan muodot kietoutuvat toisiinsa. Harva vastaaja olikin kokenut vain yhdenlaista digitaalista väkivaltaa. Erityisesti kontrollointia ja monitorointia sekä suoraa vihamielisyyttä oli koettu usein yhdessä. Esimerkiksi viesteihin vastaamattomuudesta saattoi seurata uhkailua tai manipulointia, mikä osaltaan tehosti vaatimusta olla jatkuvasti tavoitettavissa. Lisäksi itse väkivaltateko saattoi asettua eri kategoriaan kuin teon taustalla oleva motiivi. Esimerkiksi manipuloinnilla saatettiin pyrkiä rajoittamaan kumppanin toimintaa. Digitaalinen väkivalta ilmeni usein myös yhdessä muiden väkivallan muotojen kanssa. Vastaajat kuvasivat digitaalisen väkivallan ohella seksuaalista, fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Lisäksi neljä vastaajaa kertoi digitaalisen väkivallan jatkuneen eron jälkeen ja yhden vastaajan kohdalla digitaalinen väkivalta alkoi vasta suhteen päätyttyä. Suhteen jälkeinen digitaalinen väkivalta sisälsi muun muassa uhkailua, pelottelua, viesteillä ahdistelemista ja häiritsemistä, sijainnin ja toimintojen seuraamista sekä yrityksen seurata vastaajaa valvontakameran välityksellä.

Mielenkiintoinen piirre vastauksissa oli etäsuhteen vaikutus digitaaliseen väkivaltaan. Kuusi vastaajaa kertoi olleensa etäsuhteessa ja yksi vastaaja kertoi seurustelun tapahtuneen pääosin verkossa. Etäsuhde vaikuttaa lisänneen teknologian roolia suhteessa, jolloin myös sen rooli väkivaltateoissa oli korostunut. Etäsuhde saattoi toimia myös perusteena väkivaltateolle. Esimerkiksi yksi vastaaja kuvasi kumppaninsa painostaneen etäsuhteen vuoksi harrastamaan videovälitteistä seksiä.

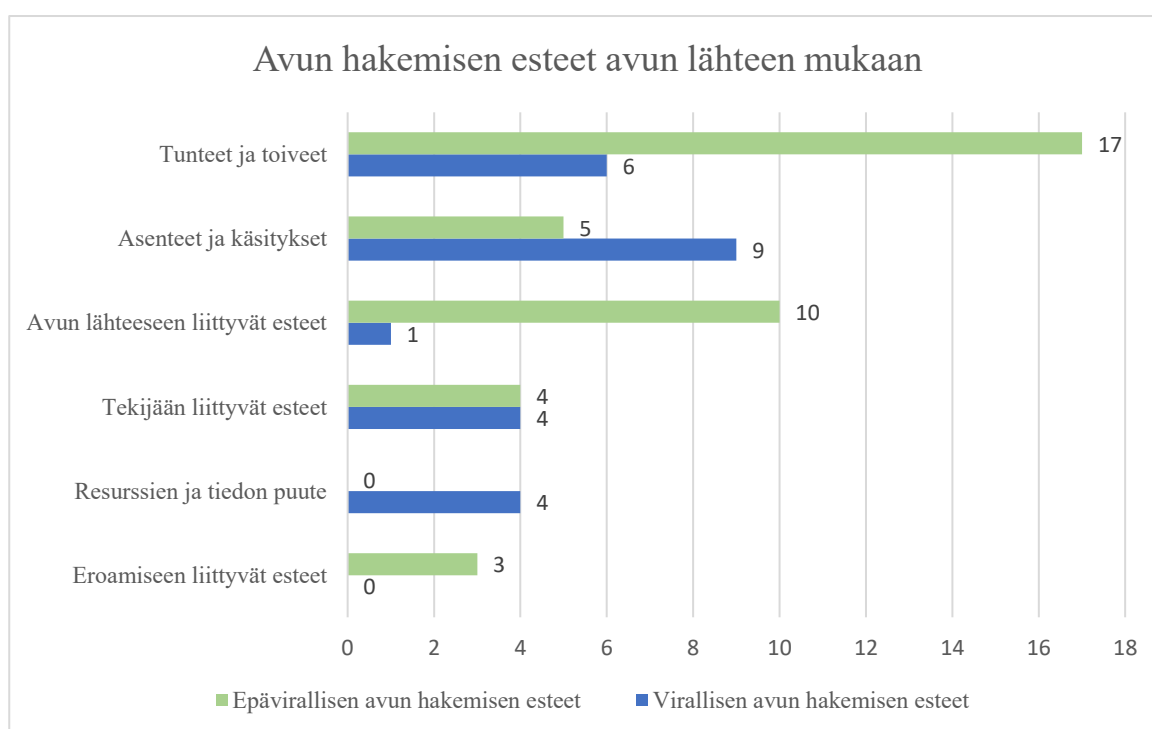
4.2 Avun hakemisen esteet

Avun hakemisen esteitä selvitin analysoimalla kaikki 29 vastausta. Avun hakemista vaikeuttaneista tekijöistä luotujen pelkistysten pohjalta muodostin kuusi alakategoriaa: *tunteet ja toiveet*, *asenteet ja käsitykset*, *avun lähteeseen liittyvät esteet*, *tekijään liittyvät esteet*, *eroamiseen liittyvät esteet* sekä *resurssien ja tiedon puute*. Näistä muodostin kaksi yläkategoriaa hyödyntäen yleisestä käytettyä jakoa sisäisiin ja ulkoisiin esteisiin. Tässä apuna toimi erityisesti Kaittilan (2017) kirjallisuuskatsaus. Alakategorioista kaksi ensimmäistä yhdistin *sisäisiksi esteiksi* ja neljä viimeistä *ulkoisiksi esteiksi*. Kuvio 1 havainnollistaa avun hakemisen esteiden kategorisointia.

Kuvio 1. Avun hakemisen esteiden ylä- ja alakategoriat sekä esimerkit

Kuvio 2 ilmentää aineistosta esiin nousseiden epävirallisen ja virallisen avun hakemisen esteiden yleisyyttä. Epävirallisia avun lähteitä olivat vastaajan läheiset ja tuttavat sekä sosiaalinen media ja internetistä saatava tieto. Virallisiin tahoihin kuului esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto sekä apua tarjoavat järjestöt. Aineiston pienuudesta johtuen kuvaajasta ei voida tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä. Aineistossa eri tekijät nousivat kuitenkin keskeisiksi avun hakemisen esteiksi riippuen siitä, oliko kyseessä epävirallinen vai virallinen taho. Tunteet ja toiveet olivat yleisimmin esteenä epävirallisen avun hakemiselle, kun taas asenteet ja käsitykset vaikeuttivat eniten virallisen avun hakemista. Lisäksi resurssien ja tiedon puutteen kerrottiin vaikeuttaneen ainoastaan virallisen avun hakemista ja eroamiseen liittyvien syiden vain epävirallisen avun hakemista. Seuraavaksi esittelen tarkemmin sisäisiä ja ulkoisia avun hakemisen esteitä.

Kuvio 2. Avun hakemisen esteiden yleisyys

4.2.1 Sisäiset esteet

Tunteet ja toiveet

Tunteet olivat yleinen este avun hakemiselle. Koko aineistossa häpeän tunne mainittiin useimmin avun hakemisen esteeksi. Lähes puolet (14) vastaajista kuvasi häpeän hankaloittaneen läheiselle tai viralliselle taholle väkivallasta kertomista. Monella häpeä liittyi omaan kumppaniin ja ongelmalliseen

suhteeseen päättämiseen tai suhteessa pysymiseen väkivallasta huolimatta. Esimerkiksi seuraavassa katkelmassa vastaaja kuvaa, miten häpeän tunne liittyi suhteessa pysymiseen väkivallasta huolimatta:

”En ole kertonut kovin tarkasti. Koin häpeää siitä, että annoin parisuhteen kaikesta huolimatta jatkaa, vaikka tiesin jo suhteen aikana, ettei miehen käytös ole oikein.”

Myös itsensä syyttäminen tapahtuneesta oli yleistä ja osalla se limittyi häpeän tunteen kanssa. Esimerkiksi eräs vastaaja kuvasi häpeävänsä sitä, että on ”antanut” kohdella itseään huonosti. Yksi vastaaja kertoi jättäneensä hakematta virallista apua, koska syytti itseään suhteen ongelmista. Asiasta kertominen saattoi kuitenkin auttaa lopettamaan itsensä syyttämisen, kuten toinen vastaaja kuvaa seuraavassa katkelmassa:

”Olen myöhemmin jutellut läheisten kanssa ja heidän reaktionsa ovat auttaneet oivaltamaan, ettei vika ehkä ollutkaan minussa vaan parisuhteen toisessa osapuolella. Suhteen aikana pidin hänen käytöstään tavallisena ja itseäni viallisena, kun en ollut toiminut hänen tahtomallaan tavalla.”

Myös muissa tutkimuksissa häpeän tunteen ja itsensä syyttämisen on havaittu olevan yleistä parisuhdeväkivallan kokijoiden keskuudessa (esim. Woodlock 2017; Fanslow & Robinson 2010). Häpeän ja syyllisyyden tunnetta voi ruokkia kulttuuri, jossa ihmisten ajatellaan olevan vastuussa elämänvalinnoistaan ja näin ollen myös kumppanin valinnasta ja suhteessa pysymisestä. Lisäksi parisuhde voidaan nähdä kulttuurissa identiteettiä määrittävänä, jolloin parisuhteen laadun ja kumppanin valinnan ajatellaan kertovat jotain ihmisestä itsestään. Tällöin parisuhteen ongelmista kertominen voi tuntua leimaavalta ja aiheuttaa häpeän tunteita.

Osa kuvasi häpeän yhteydessä, mutta myös irrallaan siitä, miten asian ajattelu aiheutti kielteisiä tunteita. Koska kertominen olisi tuonut ikävät asiat mieleen, ei niistä haluttu puhua. Asian ajattelua kuvailtiin esimerkiksi tuskalliseksi ja yksi vastaaja kertoi haluavansa unohtaa tapahtuneen.

Lisäksi pelko oli osalla avun hakemisen esteenä. Vastaajat pelkäsivät, mitä tapahtuisi, jos väkivallan tekijä saisi tietää asiasta kertomisesta. Esimerkiksi yksi vastaaja kertoi, miten ei voinut kirjoittaa kokemuksistaan internettiin, koska pelkäsi väkivallan tekijän kostavan. Myös kuulijoiden reaktioita ja tuomitusta tulemistakin pelättiin. Kertomisen ja avun hakemisen kuvailtiinkin vaatineen uskallusta:

”Keskustelutuen hakeminen tuntui ainoalta ratkaisulta silloin, kun sitä uskaltauduin hakemaan.”

Toivo tilanteen muuttumisesta oli muutaman vastaajan kohdalla esteenä virallisen avun hakemiselle. Yksi vastaaja kuvasi odottaneensa tilanteen muuttuvan jossain vaiheessa ja jättäneensä siksi

hakematta apua. Kuten aiemmin tuotiin esiin, usein vasta viimeinen pisara, kuten erityisen vakava väkivaltateko, saa hakemaan apua (Randell ym. 2012; Petersen ym. 2005). Vaarana voi olla, että toivosta huolimatta tilanne ei parane, vaan muuttuu entistä huonompaan suuntaan.

Asenteet ja käsitykset

Vastaajien asenteet ja käsitykset olivat yleisimmin esteenä virallisen avun hakemiselle. Moni vastaaja koki, ettei väkivalta ollut niin vakavaa, että siihen kannattaisi hakea apua, tai että apua edes saisi. Toisaalta osa vastaajista myös kertoi, miten ei kokenut tarvitsevansa apua tai piti läheisiltä saatua tukea riittävänä. Eräs vastaaja kuitenkin lisäsi, ettei ”*halunnut olla niiden tiellä ketkä oikeasti apua tarvitsevat*”. Toinen sen sijaan kertoi, ettei pitänyt asiaa tarpeeksi isona hakeakseen virallista apua, vaikka asia vaivasikin mieltä. Näin ollen myös tässä tutkimuksessa väkivallan vakavuus vaikutti avun hakemiseen. Lisäksi yksi vastaaja koki, ettei suhteen ulkopuolelta voida auttaa.

Moni myös kuvasi, miten asiaa ei pitänyt väkivaltana tai miten asian tunnistaminen väkivallaksi oli ollut vaikeaa. Esimerkiksi riidan ja väkivallan välinen raja saatettiin mieltää epäselväksi. Yksi vastaaja ajatteli, ettei kyse ollut väkivallasta vaan ”liiallisesta mustasukkaisuudesta” ja toinen kuvaili kokemaansa lievemmäksi digitaalikiusaamiseksi. Osa taas oli vasta myöhemmin ymmärtänyt, että kyse oli ollut väkivallasta. Itse avun hakeminen oli joidenkin kohdalla avannut silmiä, ja saanut ymmärtämään, mitä kaikkea väkivalta voi olla, tai ettei koettu käytös ollut normaalia:

”--vasta siellä tajusin erästä lomaketta täyttämällä, kuinka monet kokemani asiat olivat väkivaltaa, olin ajatellut päässäni esim. vain fyysisten lyöntien olevan sitä, mutta havahduin siihen kuinka esim. tavaroilla heittäminen, uhkailu, töniminen, valvottaminen ja syömisen estämisen olevan sitä. Jotenkin sitä ei halua myöntää, mihin on päätyntä. Myös tajusin että digitaalinen väkivalta, mitä jo aiemmin kuvasin, on väkivaltaa.”

Lisäksi käsitys siitä, milloin ihmisistä on soveliasta kertoa negatiivisia asioita, vaikutti yhden vastaajan kohdalla väkivallasta kertomiseen. Väkivallan tekijä oli kuollut, eikä vastaaja halunnut puhua pahaa kuolleesta.

4.2.2 Ulkoiset esteet

Avun lähteeseen liittyvät esteet

Vastaajat olivat kokeneet vaikeaksi kertoa väkivallasta läheisilleen tai tuttavilleen johtuen aiemmista negatiivisista kokemuksista tai muiden ihmisten käytöksestä kertomishetkellä. Negatiiviset kokemukset saivat yhden vastaajan harkitsemaan aiempaa tarkemmin, kenelle kokemuksista

kannattaa kertoa. Osa vastaajista koki, ettei heitä otettu tosissaan. Yksi vastaaja oli myös kohdannut väkivallasta vastuullistamista. Alla olevassa katkelmassa hän kuvaa muiden neuvoneen häntä muuttamaan asennettaan ja sopeutumaan tilanteeseen miehistymällä:

”Koin kertomisen tavallaan vaikeaksi, sillä minusta tuntui jatkuvasti että joudun suostuttelemaan muut uskomaan että minua oli kohdeltu suhteessa huonosti. Kuulin myös kohtalaisen säännöllisesti sitä, että minun tulisi ”miehistyä” ja lakata ottamasta tuollaisia juttuja liian henkilökohtaisesti ja vain ottaa paremmin oma paikkani suhteessa.”

Sama vastaaja arveli, että myös internetissä asiasta kertomisesta voisi seurata vähättelyä ja omaan miehisyyteen kohdistuvia loukkauksia, ja ettei henkistä tai digitaalista väkivaltaa nähtäisi niin vakavana. Vastauksesta nousee näkyviin se, miten kulttuurinen näkemys mieheydestä voi vaikeuttaa avun hakemista. Miehet saattavat kohdata enemmän vähättelyä ja avun hakemisesta saatetaan leimata heikoksi. Taustalla voi vallita ajatus miehen roolista vahvana perheen ja parisuhteen päänä, ja naisesta parisuhteen heikompana osapuolena, jonka tekemään väkivaltaan ei tarvitse suhtautua vakavasti.

Myös muiden vastaajien kohdalla käsitykset siitä, miten kertomiseen reagoitaisiin, vaikeuttivat avun hakemista. Yksi vastaaja kertoi, miten pienen yhteisön jäsenyys ja vammaisuus voivat aiheuttaa huolta siitä, miten tulee muiden ihmisten ja yhteisön keskuudessa ymmärretyksi. Lisäksi suhteen ulkopuolisten näkemys väkivallan tekijästä vaikeutti joidenkin kohdalla epävirallisen avun hakemista. Niin positiivinen kuin negatiivinen kuva tekijästä saattoi hankaloittaa väkivallasta kertomista, kuten eräs vastaaja kuvaa:

”-- myös se, että ystäväni eivät pitäneet kumppanistani vaikeutti kertomista: en halunnut että he ajattelevat kumppanistani pahaa. Perheeni taas ei ollut tietoinen henkisestä väkivallasta lainkaan, joten en halunnut kertoa heille koska he pitivät kumppanistani paljon.”

Lisäksi epäviralliselle taholle väkivallasta kertomista vaikeutti haluamattomuus aiheuttaa huolta ja viralliselle taholle avun vaikeasti saavutettavuus. Osa vastaajista myös kritisoi yhteiskunnan toimia väkivallan kokijoiden suojelemiseksi riittämättömiksi. Esimerkiksi yksi vastaaja toi esiin, ettei Suomen laki mahdollista väkivallan kokijan suojelemista tarpeeksi hyvin, jos kyseessä ei ole fyysinen väkivalta:

” Suomen laissa ei ole kohtia miten voidaan suojata uhria tehokkaasti paitsi fyysisessä väkivallassa. Juuri tämänkin takia väkivalta voi jatkua loputtomiin, vaikka urhi kertoo siitä avoimesti ja hakee apua.”

Toinen vastaaja puolestaan nosti esiin, miten lähestymiskielto ei riitä väkivallan kokijan suojelemiseksi ja voi jopa pahentaa tilannetta.

Tekijään liittyvät esteet

Tekijään liittyvissä avun hakemisen esteissä keskeistä oli kumppanin käyttämä väkivalta. Väkivalta vaikeutti niin virallisen kuin epävirallisen avun hakemista. Vastaajat muun muassa kuvasivat, miten kumppanin puuttuminen avun hakemiseen, kumppanin kontrolloiva käytös ja kumppanin käyttämä henkinen väkivalta olivat hankaloittaneet avun hakemista. Tekijät olivat muun muassa mustamaalanneet vastaajaa tämän läheisilleen sekä vähätelleet vastaajan tunteita ja siten avun tarvetta. Yhden vastaajan kohdalla yksin olon vähäisyys vaikeutti avun hakemista. Hän myös nosti esiin, miten digitaalisen väkivallan muoto vaikutti mahdollisuuksiin hakea apua, sillä hän epäili kumppaninsa seuraavan internetin käyttöään:

”Asiaa vaikeuttaa rahan puute ja se, etten ole juuri koskaan itsekseni että voisin hoitaa näitä asioita rauhassa. Plus se, että nettiliikkumistani luultavasti tarkkaillaan kotona.”

Toinen vastaaja kuvasi, miten tekijä oli pyrkinyt etäännyttämään hänet ystävistään ja kieltänyt puhumasta suhteeseen liittyvistä asioista ulkopuolisille. Eräs vastaaja oli puolestaan kokenut vaikeaksi sen, että joutui valehtelemaan kumppanilleen. Myös halu suojella tekijän kasvoja oli osalla esteenä kertoa väkivallasta läheisille. Vastaajat olivat huolissaan, millä tavoin läheiset tai tuttavat näkisivät kumppanin tai heidän parisuhteensa, jos vastaaja kertoisi kokemastaan väkivallasta. Näin ollen tekijään ja avun lähteeseen liittyvät esteet lomittuvat keskenään. Lisäksi on tärkeää muistaa, että monelle vastaajalle tekijä on ollut rakas ihminen, josta ei ole edes itse halunnut ajatella pahaa.

Eroamiseen liittyvät esteet

Osalla suhteen päättämisen vaikeus hankaloitti epävirallisen avun hakemista. Muutama vastaajaa kuvasi haluttomuuttaan tai kykenemättömyyttään erota kumppanistaan. Suhdetta ei oltu valmiita päättämään tai se ei ollut syystä tai toisesta vaihtoehto. Eroamiseen kannustavat kehotukset koettiin hyödyttömiksi tai muuten epämieluisiksi. Osa oli jo aiemmin kuullut kehotuksia lähteä suhteesta, kun taas osa ennakoi kuulevansa niitä. Yhden vastaajan kohdalla myös se, että eroamisen mahdottomuuden vuoksi läheisten tulisi tulla toimeen kumppanin kanssa, hankaloitti väkivallasta kertomista. Näin ollen eroamiseen liittyvät avun hakemisen esteet lomittuvat niin avun lähteeseen kuin tekijään liittyvien esteiden kanssa. Eräs vastaaja kertoi vaikeudestaan kirjoittaa kokemuksistaan internetiin seuraavasti:

”-- anonymisti olen aloittanut keskustelun pariin kertaan. Se vain tyssää siihen, että vastaukset ovat aina erotiikka, miksi olet tuollaisen tyylin kanssa. Tiedänhän itekin, että

erota täytyy. Elämä ei vaan ole niin yksinkertaista, että voisin vain lähteä, siinä on monta muuttujaa, jotka tarvii selvittää ensin. Keskustelu onnistuu siis oikeastaan vain samassa tilanteessa olevan ihmisen kanssa, mutta sellaista en ole vielä löytänyt.”

Eroamisen vaikeuden ohella vastauksesta on luettavissa, miten tärkeää vertaistuki voi olla parisuhdeväkivaltaa kokeneille. Vertaiset ymmärtävät usein paremmin, millaisista neuvoista on hyötyä, ja miten puhua sensitiivisesti niin, ettei tule loukanneeksi väkivallan kokijaan.

Resurssien ja tiedon puute

Resurssien ja tiedon puute vaikeuttivat virallisen avun hakemista. Resurssien puute liittyi niin rahaan kuin henkisiin voimavaroihin. Osa koki oman arjen niin raskaaksi, ettei voimia avun hakemiselle jäänyt. Sen sijaan yksi vastaaja kertoi, ettei jaksaa käyttää voimavarojaan avun hakemiseen, koska kokemukset eivät ole haitanneet muita ihmissuhteita tai opiskelua. Hän kuitenkin toi esiin, että saattaisi ottaa vastaan keskusteluapua, jos sitä tarjottaisiin. On siis mahdollista, että hänen kohdallaan avun hakemisen esteenä oli avun vaikeasti saavutettavuus. Resurssien puute voidaan tulkita myös avun lähteisiin liittyväksi ongelmaksi. Jos avun hakeminen koetaan raskaaksi tai esteenä on rahan puute, voi ongelmana olla se, etteivät palvelut ja muut avun lähteet ole riittävän helposti saavutettavissa.

4.3 Avun hakemisen lähteet ja yleisyys

Vastaajat olivat hakeneet apua kokemaansa yleensä vasta suhteen päättymisen jälkeen. 93 prosenttia vastaajista oli kertonut tai vihjannut asiasta jollekin tuttavalleen tai läheiselleen ja lähes puolet (48 %) oli kertonut asiasta internetissä tai hakenut sieltä neuvoa. Ainoastaan kaksi vastaajaa ei ollut kertonut asiasta kenellekään. Vaikka valtaosa vastaajista oli kertonut kokemastaan väkivallasta, oli monelle avautuminen ollut vaikeaa ja asiasta oli tämän vuoksi kerrottu vain pintapuolisesti tai vihjailten. Yleisimmin digitaalisesta parisuhdeväkivallasta oli kerrottu yhdelle tai useammalle ystävälle (59 %). Lisäksi asiasta oli kerrottu perheenjäsenille, uudelle kumppanille, sukulaisille, ulkopuolisille ja väkivallan tekijän uudelle kumppanille. Internetistä oli haettu vertaistukea, apua, tietoa ja neuvoa. Apua oli haettu usein anonymisti vertaistukiryhmistä ja keskustelupalstoilta. Muutama vastaaja korostikin asiasta kertomisen olevan helpompaa anonymisti. Sosiaalisia medioita, joissa asiasta oli kerrottu, olivat Instagram, Jodel ja Facebook. Kertominen ei aina liittynyt avun hakemiseen, vaan osa vastaajista oli halunnut tarjota tukea muille tai lisätä tietoisuutta aiheesta.

Lähes puolet vastaajista (48 %) oli hakenut apua viralliselta taholta tai muuten käsitellyt aihetta virallisen avun piirissä. Kolmen vastaajan kohdalla virallisen avun hakemisen ensisijainen motiivi oli selkeästi jokin muu, kuin koettu digitaalinen väkivalta. Esimerkiksi yksi vastaaja oli käynyt muusta syystä terapiassa, ja asia oli tullut siellä puheeksi. Virallisista avunlähteistä yleisin olikin terapia. Apua oli haettu myös psykologilta, psykiatriselta sairaanhoitajalta, psykiatrilta, terveydenhoitajalta, opiskelijaterveydenhuollosta, työterveydestä, perheväkivaltaklinikalta, väkivaltatyöjärjestöiltä, nuorten järjestöltä, rikosuhripäivystyksestä, oikeudesta ja turvakodista. Asiasta oli myös kerrottu kriisikeskuksessa, opiskelijaterveydenhuollossa ja terapiassa muun asian yhteydessä.

5 Pohdinta

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia digitaalisesta parisuhdeväkivallasta ja siihen avun hakemisesta. Tarkoituksena oli selvittää, luoko väkivallan teknologiavälitteisyys erityisiä esteitä avun hakemiselle verrattaessa muihin väkivallan muotoihin. Digitaalisen väkivallan muodot jakautuivat kolmeen yläkategoriaan: kontrollointiin ja monitorointiin, suoraan vihamielisyyteen sekä seksuaaliseen kaltoinkohteluun. Kontrollointi ja monitorointi olivat muiden tutkimusten tavoin yleisin koettu digitaalisen parisuhdeväkivallan muoto (Reed ym. 2017; Bakerin & Carreñon 2015; Borrajo ym. 2015a). Keskeinen tutkimustulos oli, että väkivallan muodot esiintyivät usein yhdessä. Väkivalta sisälsi yleensä erilaisia digitaalisen väkivallan muotoja, mutta digitaalisen parisuhdeväkivallan ohella koettiin myös muunlaista henkistä, fyysistä ja seksuaalista parisuhdeväkivaltaa.

Teknologia näytti mahdollistavat henkisen ja seksuaalisen väkivallan ylettämisen tilanteisiin, joissa väkivallan tekijä ja kohde olivat fyysisesti eri paikoissa. Kun normaalisti etäisyys väkivaltaiseen kumppaniin voi tarjota hengähdystauon väkivallasta, ulottaa digitaalisessa väkivallassa väkivalta joka paikkaan. Näin ollen ei ole yllättävää, että digitaalinen parisuhdeväkivalta vaikutti korostuvan keinona harjoittaa henkistä tai seksuaalista väkivaltaa monien niiden vastaajien kohdalla, jotka olivat olleet etäsuhteessa. Yhteiskunnassa, jossa ihmisten tulee aina olla saavutettavissa, ja jossa niin työnteko kuin vapaa-aika on pitkälti teknologiakeskeistä, ei puhelimen sulkeminen tai sosiaalisen median tilien poistaminen välttämättä ole vaihtoehto. Tämän vuoksi itsensä suojaaminen digitaaliselta väkivallalta voi olla vaikeaa, vaikka kumppani olisi maantieteellisesti kaukana. Parisuhdeväkivallan ilmenemistä etäsuhteissa olisi tarpeellista tutkia lisää.

Avun hakemisen esteet jakautuivat tutkimuksessa sisäisiin ja ulkoisiin esteisiin. Sisäiset esteet liittyivät Kahttilan (2017, 93–98) luokittelun tavoin itse väkivallan kokijaan ja koostuivat tunteista ja toiveista sekä asenteista ja käsityksistä. Ulkoiset esteet liittyivät sen sijaan muihin ihmisiin ja ympäröivään yhteiskuntaan eli väkivallan tekijään ja avun lähteisiin sekä resurssien ja tiedon puutteeseen. Koska asenteita ja käsityksiä omaksutaan eletyssä kulttuurissa, ei niiden kuuluminen sisäisiin esteisiin ole kuitenkaan yksiselitteistä. Kulttuuri ja yhteiskunnan normit vaikuttavat myös siihen, millaisia tunteita väkivallasta ja siitä kertomisesta viriää. Erityisesti häpeän tunne korostui tutkimuksessa väkivallasta kertomista vaikeuttavana tekijänä. Tulos on samansuuntainen Woodlockin (2017) tutkimuksen kanssa. Häpeän tunteen on todettu olevan ainakin osin luonteeltaan sosiaalinen, ja siten sen kokeminen on sidoksissa ympäröivään yhteiskuntaan ja muihin ihmisiin (Silfver-Kuhlampi & Helkama 2012). Näin ollen voidaan kysyä, mitkä tekijät yhteiskunnassa ja vallitsevassa kulttuurissa saavat väkivallan kokijat tuntemaan häpeää.

Koska digitaalinen väkivalta on ilmiönä suhteellisen tuore, ei ole yllättävää, että ilmiö vaikuttaa jäävän usein tunnistamatta. Tämä tutkimus osoittaa tarpeen tiedon lisäämiselle digitaalisesta väkivallasta, sillä avun hakeminen näyttäisi joissain tilanteissa edellyttävän ilmiön tunnistamista. Toisaalta apua ei myöskään osata tarjota tai antaa, jos ilmiöstä ei ole tietoa tai sen kohtaamiseen osaamista. Kuten tutkimus osoittaa, muiden reaktiot voivat toimia esteenä avun hakemiselle. Väkivallan kokijan syyllistämisen ja kokemusten vähättelyn taustalla voi olla ymmärtämättömyyttä siitä, mistä kokemuksessa on kyse. Syyllistäminen ja vähättely voivat osaltaan voimistaa häpeän ja syyllisyyden tunteita.

Digitaalinen väkivalta aiheutti muutaman vastaajan kohdalla erityisiä esteitä avun hakemiselle. Pääosin avun hakemisen esteet olivat kuitenkin samoja, kuin muiden parisuhdeväkivallan muotojen kohdalla. Se, ettei väkivallan teknologiavälitteisyys luonut kovinkaan paljoa erityisiä esteitä avun hakemiselle, saattoi johtua useasta asiasta. Ensinnäkin suurin osa kyselyyn vastanneista oli hakenut apua vasta parisuhteen päätyttyä, jolloin tilanne ei ollut enää akuutti. Näin ollen kumppanin käytös ei välttämättä enää vaikuttanut avun hakemiseen. Vastaajat olivat myös keksineet keinoja suojata itseään digitaaliselta väkivallalta, kuten lukitsemalla puhelimen salasanalla ja piilottamalla sen kumppanilta. Nämä toimet saattoivat tehdä teknologian käytöstä ja myös avun hakemisesta turvallisempaa. Kolmanneksi digitaalisen väkivallan muodot saattoivat itsessään olla sellaisia, jotka eivät merkittävästi vaikeuttaneet avun hakemista. Toisaalta on myös mahdollista, että digitaalisen väkivallan sijaan muut avun hakemisen esteet korostuivat enemmän vastaajien kokemuksissa.

Tutkimuksessa internet toimi usein digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun lähteenä. Sieltä etsittiin tietoa ja vertaistukea sekä kysyttiin anonyymisti muilta neuvoa. Lisäksi internetissä kerrottiin

omista kokemuksista myös siksi, että haluttiin auttaa muita samassa tilanteessa olevia. Mahdollisuus keskustella asiasta anonyymisti voi etenkin digitaalisen väkivallan kohdalla olla oman turvallisuuden kannalta tärkeää. Myös kasvojen menettämisen pelko voi anonyyminä olla pienempi, jolloin omista kokemuksista voi kertoa matalammalla kynnyksellä. Toisaalta anonyymiyden suoja voi houkutella herkemmin häiritseviä ja ei-toivottuja vastauksia. Lisäksi internetistä on usein helpompi löytää vertaistukea tai vertaistuen piiriin pääseminen voi olla vaivattomampaa.

Monet tutkimuksen rajoitteista liittyvät kerättyyn aineistoon. Ensinnäkin aineiston koko ja vastaajajoukko loivat tutkimukselle rajoitteita. Aineiston pienuuden vuoksi yleistettävissä olevia johtopäätöksiä ei voitu tehdä. Toisaalta tutkimus oli pohjimmiltaan laadullinen, jolloin yleistettävissä olevan tiedon tuottaminen ei ole tutkimuksen keskiössä. Aineisto ei myöskään mahdollistanut sukupuolten välillä tehtävää vertailua, koska miesten osuus kyselyyn vastanneista jäi suhteellisen pieneksi. Tutkimus kuitenkin onnistui antamaan arvokasta tietoa vähän tutkitusta aiheesta. Jatkossa voisi kuitenkin olla hyödyllistä tutkia, eroaako eri sukupuolten kokema digitaalinen parisuhdeväkivalta toisistaan myös suomalaisessa kulttuurissa, ja estävätkö eri tekijät avun hakemista riippuen sukupuolesta. Myös muiden kuin heterosuhteiden tutkiminen olisi arvokasta, sillä tässä tutkimuksessa näkökulma oli vahvasti heteronormatiivinen.

Toiseksi muutamien vastausten epäselvyys tai tulkinnanvaraisuus tuotti haasteita. Joidenkin vastausten kohdalla epäselvää oli, milloin kerrottiin digitaalisesta väkivallasta ja milloin muusta parisuhteesta ilmenneestä väkivallasta sekä se, mitä väkivaltatekoja oli koettu suhteen aikana ja mitä vasta suhteen päätyttyä. Näiden syiden vuoksi pyrin lukemaan aineiston hyvin tarkasti. Kiinnitin erityistä huomiota kontekstin kuvailuun ja siihen, mainitsiko vastaaja teknologian olleen osana väkivallan tekoa. Toisaalta joitain vastauksia lukiessa jouduin myös luottamaan siihen, että vastaaja kuvailee nimenomaan digitaalista väkivaltaa, jota kyselyssä on pyydetty kuvailemaan. Lisäksi se, oliko virallista apua haettu ensisijaisesti nimenomaan digitaalisen parisuhdeväkivallan kokemuksiin, ei ollut aina täysin selvää. Toisaalta on arvokasta tietää, mitkä ovat niitä tahoja, joille väkivaltakokemuksista voidaan puhua. Näin ollen voidaan myös huolehtia siitä, että eri alojen ammattilaisilla on osaamista kohdata digitaalista parisuhdeväkivaltaa kokeneita. Olen kuitenkin pyrkinyt erittelemään mahdollisuuksien mukaan tilanteet, joissa apua haettiin ensisijaisesti johonkin muuhun kuin digitaaliseen parisuhdeväkivaltaan. Jos vastaaja ei kertonut avun hakemiselle muuta syytä, oletin syynä olleen digitaalinen parisuhdeväkivalta.

Tutkielman rajoitteeksi voi nähdä myös sen, etteivät kaikki vastaajat kertoneet syytä sille, miksi eivät olleet hakeneet apua tai kertoneet kokemuksistaan. On siis mahdollista, että näillä vastaajilla kertomisen esteenä oli joitain muita syitä, kuin mitä tässä tutkimuksessa on noussut esiin. Jatkossa

huomiota voisi myös kiinnittää avun hakemiseen kannustaviin tekijöihin, sillä se voisi auttaa esimerkiksi huomaamaan, mitä hyvää ja säilyttämisen arvoista nykyisten avun lähteiden toimintatavoissa on.

Lähteet

- Baker, Charlene K. & Carreño, Patricia K. (2016) Understanding the role of technology in adolescent dating and dating violence. *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 308–320.
- Beaulaurier, Richard L. & Seff, Laura R. & Newman, Frederick L. (2008) Barriers to Help-Seeking for Older Women Who Experience Intimate Partner Violence: A Descriptive Model. *Journal of women & aging*, 20(3-4), 231–248.
- Bennett, Diana. C. & Guran, Elyse L. & Ramos, Michelle C. & Margolin, Gayla (2011) College students' electronic victimization in friendships and dating relationships: Anticipated distress and associations with risky behaviors. *Violence and Victims*, 26(4), 410–29.
- Borrajo, Erika & Gámez-Guadix, Manuel & Calvete, Esther (2015a) Cyber Dating Abuse: Prevalence, Context, and Relationship with Offline Dating Aggression. *Psychological Reports*, 116(2), 565–585.
- Borrajo, Erika & Gámez-Guadix, Manuel & Calvete, Esther (2015b) The development and validation of the cyber dating abuse questionnaire among young couples. *Computers in Human Behavior*, 48, 358–365.
- Burke, Sloane C. & Wallen, Michele & Vail-Smith, Karen & Knox, David (2011) Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior*, 27(3), 1162–1167.
- Dragiewicz, Molly & Burgess, Jean & Matamoros-Fernández, Ariadna & Salter, Michael & Suzor, Nicolas P & Woodlock, Delanie & Harris, Bridget (2018) Technology facilitated coercive control: domestic violence and the competing roles of digital media platforms. *Feminist Media Studies*, 18(4), 609–625.
- Duran, Robert L. & Kelly, Lynne & Rotaru, Teodora (2011) Mobile Phones in Romantic Relationships and the Dialectic of Autonomy Versus Connection. *Communication Quarterly*, 59(1), 19–36.
- Fanslow, Janet. L. & Robinson, Elizabeth. M. (2010) Help-Seeking Behaviors and Reasons for Help Seeking Reported by a Representative Sample of Women Victims of Intimate Partner Violence in New Zealand. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(5), 929–951.

- Fugate, Michelle & Landis, Leslie & Riordan, Kim & Naureckas, Sara & Engel, Barbara (2005) Barriers to Domestic Violence Help Seeking: Implications for Intervention. *Violence Against Women*, 11(3), 290–310.
- Husso, Marita (2003) *Parisuhdeväkivalta. Lyötyjen aika ja tila*. Tampere: Vastapaino.
- Kaittä, Anniina (2017) Parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset avun hakijoina: Motivaatio ja esteet. Teoksessa Johanna Niemi, Heini Kainulainen & Päivi Ronkanen (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta: oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino, 89–103.
- Kellerman, Ilana & Margolin, Gayla & Borofsky, Larissa A. & Baucom, Brian R. & Iturralde, Esti (2013) Electronic Aggression Among Emerging Adults: Motivations and Contextual Factors. *Emerging Adulthood*, 1(4), 293–304.
- Krug, Etienne G. & Dahlberg, Linda L. & Mercy, James A. & Zwi, Anthony B. & Lozano, Rafael (2002) *World report on violence and health*. Geneva: World Health Organization.
- Melander, Lisa A. (2010) College Students' Perceptions of Intimate Partner Cyber Harassment. *Cyberpsychology, behavior and social networking*, 13(3), 263–268.
- Morgan, Karen & Buller, Ana Maria & Evans, Maggie & Trevillion, Kylee & Williamson, Emma & Malpass, Alice (2016) The role of gender, sexuality and context upon help-seeking for intimate partner violence: a synthesis of data across five studies. *Aggression and Violent Behavior*, 31, 136–146.
- Petersen, Ruth & Moracco, Kathryn E. & Goldstein, Karen M. & Clark, Kathryn Andersen (2005) Moving Beyond Disclosure: Women's Perspectives on Barriers and Motivators to Seeking Assistance for Intimate Partner Violence. *Women & health*, 40(3), 63–76.
- Pettigrew, Jonathan (2009) Text Messaging and Connectedness Within Close Interpersonal Relationships. *Marriage & Family Review*, 45(6-8), 697–716.
- Randell, Kimberly A. & Bledsoe, Linda K. & Shroff, Purvi L. & Pierce, Mary Clyde (2012) Mothers' Motivations for Intimate Partner Violence Help-Seeking. *Journal of family violence*, 27(1), 55–62.
- Reed, Lauren A. & Tolman, Richard M. & Ward, L. Monique (2017) Gender matters: Experiences and consequences of digital dating abuse victimization in adolescent dating relationships. *Journal of Adolescence (London, England.)*, 59, 79–89.

- Reed, Lauren A. & Tolman, Richard M. & Safyer, Page (2015) Too close for comfort: Attachment insecurity and electronic intrusion in college students' dating relationships. *Computers in human behavior*, 50, 431–438.
- Ronkanen, Suvi (2017) Mitä on väkivalta? Erontekojen tärkeydestä, yhteyksien näkemisestä. Teoksessa Johanna Niemi, Heini Kainulainen & Päivi Ronkanen (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta: oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino, 19–35.
- Short, Emma & McMurray, Isabella (2009) Mobile phone harassment: An exploration of students' perceptions of intrusive texting behavior. *Human Technology: An Interdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments*, 5(2), 163–180.
- Silver-Kuhlamppi, Mia & Helkama, Klaus (2012) Syyllisyys, häpeä ja arvot erilaisissa kulttuureissa. *Psykologia*, 47, 383–395.
- Stark, Evan (2012) Looking Beyond Domestic Violence: Policing Coercive Control. *Journal of Police Crisis Negotiations*, 12(2), 199–217.
- Stark, Evan (2007) *Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life*. Oxford University Press.
- Taylor, Sarah & Xia, Yan (2018) Cyber Partner Abuse: A Systematic Review. *Violence and victims*, 33(6), 983–1011.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2009) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 5. uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Woodlock, Delanie & McKenzie, Mandy & Western, Deborah & Harris, Bridget (2019) Technology as a Weapon in Domestic Violence: Responding to Digital Coercive Control. *Australian Social Work*, 73(3), 1–13.
- Woodlock Delanie (2017) The Abuse of Technology in Domestic Violence and Stalking. *Violence Against Women*, 23(5), 584–602.
- Zweig, Janine & Lachman, Pamela & Yahner, Jennifer & Dank, Meredith (2014) Correlates of Cyber Dating Abuse Among Teens. *Journal of Youth and Adolescence*, 43(8), 1306–1321.
- Zweig, Janine M. & Dank, Meredith & Yahner, Jennifer & Lachman, Pamela (2013) The rate of cyber dating abuse among teens and how it relates to other forms of teen dating violence. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(7), 1063–1077.

Internet-lähteet

Bildjuschkin, Katariina & Ewalds, Helensa & Hietaniemi, Johanna & Kettunen, Hanna & Koivula, Tanja & Mäkelä, Jukka & Nipuli, Suvi & October, Martta & Peltonen, Joonas & Siukola, Reetta (2020) Työpaperi 1/2020 Väkivaltakäsitteiden sanasto. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-211-6> viitattu 5.11.2020

Hakkarainen, Louna (2019) *Digitaalinen väkivalta parisuhteessa ja sen jälkeen. Opas väkivallan kokijalle, ammattilaiselle ja läheiselle*. Helsinki: Naisten Linja Suomessa ry.
<https://naistenlinja.fi/turvaverkko-hanke/> viitattu 28.4.2021

Heiskanen, Markku & Ruuskanen, Elina (2010) *Tuhansien iskujen maa: Miesten kokema väkivalta Suomessa*. Helsinki, HEUNI, 66, verkkojulkaisu. <https://heuni.fi/-/report-series-66> viitattu 9.11.2020

Kääriäinen, Juha (2006) Väkivalta ja apuun turvautuminen. Teoksessa Minna Piispa, Markku Heiskanen, Juha Kääriäinen & Reino Sirén (toim.) *Naisiin kohdistunut väkivalta 2005*. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 103–121. <http://hdl.handle.net/10138/152455> viitattu 9.11.2020

Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 1329/2014. Annettu Helsingissä 30.12.2014.
<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141329> viitattu 13.3.2021

Peitsalo, Peter & Pekkola, Jussi & Sarlin, Tommi (2017) Vaiettu väkivalta – Miesten kokema väkivalta sekä mahdollisuus avun hakemiseen ja saamiseen. *Miessakit Ry:n raportteja*, 1. Helsinki: Premedia Helsinki Oy. <https://www.miessakit.fi/toimintamuodot/vakivaltaa-kokeneet-miehet/vaiettu-vakivalta/> viitattu 4.4.2021

Piispa, Minna (2006) Parisuhdeväkivalta. Teoksessa Minna Piispa, Markku Heiskanen, Juha Kääriäinen & Reino Sirén (toim.) *Naisiin kohdistunut väkivalta 2005*. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 41–81. <http://hdl.handle.net/10138/152455> viitattu 3.5.2021

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö. 2018. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 4.11.2020]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/sutivi/2018/sutivi_2018_2018-12-04_tie_001_fi.html

Tihveräinen, Sonja (2019) Mitä pakottava kontrolli on? Teoksessa Louna Hakkarainen (toim.) *Digitaalinen väkivalta parisuhteessa ja sen jälkeen. Opas väkivallan kokijalle, ammattilaiselle ja läheiselle*. Naisten Linja Suomessa ry, 25–30. <https://naistenlinja.fi/turvaverkko-hanke/> viitattu 28.4.2021

Sirén, Reino (2006) Parisuhteen ulkopuolinen väkivalta. Teoksessa Minna Piispa, Markku Heiskanen, Juha Kääriäinen & Reino Sirén (toim.) *Naisiin kohdistunut väkivalta 2005*. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 82–102. <http://hdl.handle.net/10138/152455> viitattu 9.11.2020

Väestöliitto. Seksuaalisuus: Seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta. <https://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/seksuaalinen-hairinta-ja-seksuaalivakivalta/> viitattu 13.3.2021

Liitteet

Kysely ja saateteksti

Kysely teknologiavälitteistä väkivaltaa parisuhteessa kokeneille

Tämä kysely on suunnattu teknologiavälitteistä väkivaltaa parisuhteessaan kokeneille korkeakouluopiskelijoille. Teknologiavälitteinen eli digitaalinen väkivalta tarkoittaa teknologian välityksellä tapahtuvaa ei-toivottua ja häiritsevää tai ahdistavaa käytöstä. Se voi ilmetä esimerkiksi kontrollointina, teknologian välityksellä seuraamisena, painostamisena seksuaalisiin tekoihin, jatkuvana aggressiivisena tai painostavana viestittelynä, viestien lukemisena salaa, uhkailuna, tietojen vuotamisena nettiin tai muuna yksityisyyden loukkaamisena.

Kyselyyn voivat vastata kaikki korkeakouluopiskelijat, jotka ovat joskus elämässään kokeneet edellä mainitun kaltaista häiritsevää tai ahdistavaa käytöstä parisuhteessaan. Vastauksesi on arvokas, vaikka kokemasi väkivalta olisi ollut mielestäsi lievää ja vaikket olisi hakenut apua tilanteeseen. Vastaaminen vie arviolta 10-15 minuuttia.

Tutkimuksessa noudatetaan tieteellisen tutkimuksen eettisiä ohjeistuksia. Vastaaminen kyselyyn tapahtuu anonyymisti ja mahdolliset tunnistettavat tiedot poistetaan. Tutkimustulokset raportoidaan yleisesti siten, ettei yksittäisen vastaajan tunnistaminen valmiista tutkimuksesta ole mahdollista. Kyselyaineisto säilytetään ja käsitellään luottamuksellisesti eikä sitä tulla luovuttamaan ulkopuolisille. Aineistoa saatetaan hyödyntää myös pro gradu -tutkielmassa ja se tuhotaan viimeistään tutkielmien valmistuttua.

Linkki tietosuojailmoitukseen: [linkki poistettu]

Vastatessasi kyselyyn älä kerro omaa tai muiden ihmisten nimeä. Vastaa kyselyyn sen parisuhteen näkökulmasta, jossa olet kokenut teknologiavälitteistä väkivaltaa. Jos olet kokenut sitä useissa parisuhteissa, vastaa viimeisimmän teknologiavälitteistä väkivaltaa sisältäneen suhteen pohjalta. Voit päättää itse vastauksiesi pituuden eikä vääriä vastauksia ole. Vastausten enimmäispituus on 4000 merkkiä.

Kysymykset ja yhteydenotot

aino.haaraniemi@tuni.fi

Opinnäytetyön ohjaaja

yliopisto-opettaja Anu Sirola

anu.sirolo@tuni.fi

Osa 1

1. Sukupuoli
  - a. nainen
  - b. mies
  - c. muu

- d. en halua vastata
- 2. Oletko / olitko parisuhteessa
  - a. naisen kanssa
  - b. miehen kanssa
  - c. muu
  - d. en tiedä / en halua vastata
- 3. Onko / oliko suhteenne (voit valita useamman vaihtoehdon)
  - a. seurustelusuhde
  - b. avoliitto
  - c. avioliitto
  - d. en tiedä / en halua vastata
- 4. Minkä ikäinen olit / olet ollut suhteenne aikana (esim. 18-20-vuotias)

Osa 2

- 5. Kuvaile vapaasti kokemaasi teknologiavälitteistä väkivaltaa. Voit esimerkiksi kertoa, miten se ilmeni, miltä se tuntui ja mitä seurauksia sillä oli.
- 6. Oletko kertonut kokemuksistasi jollekulle tuttavillesi (esim. ystävä tai perheenjäsen)? Koitko kertomisen vaikeaksi, ja jos koit, mistä se johtui? Jos et ole kertonut kokemuksistasi kenellekään tuttavillesi, miksi et?
- 7. Oletko kertonut kokemuksistasi Internetissä tai sosiaalisessa mediassa (esim. anonyymit keskustelupalstat)? Koitko kertomisen vaikeaksi, ja jos koit, mistä se johtui? Oletko muutoin etsinyt Internetistä kokemuksiisi apua, tukea tai tietoa?
- 8. Oletko hakenut kokemuksiisi apua viralliselta taholta (esim. järjestöltä, terveydenhuollosta, viranomaiselta)? Vaikeuttivatko jotkin asiat avun hakemista? Jos et ole hakenut apua, miksi et?
- 9. Haluatko vielä kertoa jotain, mistä ei olla kysytty? Voit myös halutessasi jättää tähän palautetta kyselystä.

Vastaus on lähetetty.

Kysymykset ja yhteydenotot sähköpostitse aino.haaraniemi@tuni.fi

Lisätietoa digitaalisesta väkivallasta ja apua väkivaltaan:

nollalinja.fi apua kaikille ympäri vuorokauden ja maksuttomasti 080 005 005

naistenlinja.fi apua naisille ma-pe klo.16–20 0800 02400, turv@verkkopuhelin torstaisin klo.12–14 0800 02400